

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tomas Tammenmaa

SOSIAALIPALVELUIDEN TARVE
SUOMALAISILLE
ESPANJAN AURINKORANNIKOLLA

Sosiaali- ja terveysala
2014

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Tomas Tammenmaa
Opinnäytetyön nimi	Sosiaalipalveluiden tarve suomalaisille Espanjan Aurinkorannikolla
Vuosi	2014
Kieli	suomi
Sivumäärä	49 + 1 liite
Ohjaaja	Ann-Sophie Blomqvist

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia sosiaalipalveluiden tarvetta suomalaisten keskuudessa Espanjan aurinkorannikolla. Aurinkorannikolla asuu laaja suomalaisyhteisö, joka ei vältty sosiaalisilta ongelmilta. Sosiaalisia ongelmia ilmenee näin mittavassa suomalaisyhteisössä samoin kuin missä tahansa pikkukaupungissa Suomessakin. Opinnäytetyössä haluttiin selvittää millaisia sosiaalipalveluita suomalaisille tulisi järjestää ja kuinka ne voitaisiin käytännössä toteuttaa.

Tutkimus toteutettiin Espanjan Aurinkorannikolla, joka on yli 100 kilometriä pitkä rantakaistale Gibraltarilta Malagaan. Aurinkorannikolla on laaja suomalainen yhdyskunta. Suomalaisia oletetaan olevan rannikolla noin 20000 talviaikana ja pysyviä suomalaisasukkaita noin 6000. Tutkimuksessa haastateltiin eri alojen asiantuntijoita, jotka ovat jollain tavalla työnsä kautta tekemisissä suomalaisen yhdyskunnan kanssa.

Tutkimus oli laadullinen. Haastattelut toteutettiin kevään ja kesän aikana 2013. Haastateltavat olivat pitkään toimineet ammattinsa kautta Aurinkorannikolla ihmisten sosiaalisten tekijöiden kanssa. Menetelmänä on käytetty teemahaastattelua. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostuu sosiaalipalveluiden sovellettavasta luonteesta ja EU:n sisällä tehtävästä yhteistyöstä eri maiden välillä.

Avainsanat	Sosiaalipalvelut, sosiaaliset ongelmat, muuttoliike Aurinkorannikolle.
------------	--

ABSTRACT

Author	Tomas Tammenmaa
Title	The need for Social Services among the Finnish Population on Costa del Sol in Spain
Year	2014
Language	Finnish
Pages	49 + 1 Appendix
Name of Supervisor	Ann-Sophie Blomqvist

The purpose of this bachelor's thesis was to study what the need for social services among the Finns on Costa del Sol in Spain is. Costa del Sol is home to a large Finnish community, which also has different kinds of social problems. Social problems occur in such a large Finnish community, like in any other small town in Finland. The aim of this thesis is to find out what kind of social services should be arranged to the Finns and how these services could be implemented in practice.

The study was conducted in Spain Costa del Sol, which is an over 100-kilometer long coastline from Gibraltar to Malaga. The estimate is that there are about 20 000 Finns on the coast in winter time and the permanent population includes approximately 6000 inhabitants. Different experts, that are through their work in contact with the Finnish community, were interviewed for the study.

The research was qualitative. The interviews were conducted in the spring and summer 2013. The interviewees had worked for a long time on Costa del Sol and dealt with the social factors in people's lives. The study method was theme interviews. The theoretical frame deals with social services and how they are applied and the collaboration between different EU-countries

---

Keywords   Social services, social problems, migration

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	SUOMALAISTEN SIIRTOLAISUUS JA ESPANJA.....	8
2.1	Espanjan Aurinkorannikko... ..	9
2.2	Suomalaisten muuttoliike Aurinkorannikolle	11
3	SOSIAALISEN HYVINVOINNIN TUKEMINEN	14
3.1	Julkiset hyvinvointipalvelut	14
3.2	Hyvinvointivaltion sosiaaliturva ja EU	15
3.3	Sosiaalityön ulottuvuudet globaalissa maailmassa	17
3.4	Ulkosuomalaisten sosiaaliturva.....	18
4	ESPANJAN SOSIAALIPALVELUT.....	20
4.1	Espanjan sosiaaliturva.....	20
4.2	Suomalaisten sosiaaliset ongelmat Aurinkorannikolla	21
4.3	Aurinkorannikon suomalainen sosiaalityö.....	23
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	25
5.1	Tutkimustehtävä.....	25
5.2	Laadullinen tutkimus	26
5.3	Aineiston keruu	27
5.3.1	Teemahaastattelu	28
5.4	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.....	29
5.5	Tutkimuksen validius ja reliabilius	31
6	TUTKIMUSTULOKSET	33
6.1	Suomalaisten sosiaalipalveluiden tarve	33
6.2	Suomalaiset sosiaalipalvelut Aurinkorannikolla.....	34
6.3	Sosiaalipalveluja tuottavat tahot Aurinkorannikolla.....	37
6.4	Menetelmiä sosiaalipalveluiden parantamiseen.....	39
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	41
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1.	Aurinkorannikko	s. 10
Kuvio 2.	Suomalainen koulu Fuengirolan Los Pacosissa.	s. 13
Kuvio 3.	Sosiaalipalveluiden tarpeessa olevat suomalaiset.	s. 33
Kuvio 4.	Syrjäytymisen syyt.	s. 34
Kuvio 5.	Sosiaalipalveluiden saamisen esteet.	s. 35
Kuvio 6.	Resurssien riittävyys.	s. 36
Kuvio 7.	Vaihtoehdot haastavassa asiakastilanteessa.	s. 39
Kuvio 8.	Toiveet lisäpalveluista.	s. 40

LIITELUETTELO

LIITE 1. Teemahaastattelu.

1 JOHDANTO

Espanjan Aurinkorannikolla asuu suuri suomalaisyhteisö. Sen tarkkaa lukumäärää on vaikea sanoa, mutta yleisen arvion mukaan suomalaisia on alueella yhden pienen kaupungin verran, 20 000-30 000 henkilöä. Kysymyksessä on hyvin suuri suomalaisten muuttoliike. Aurinkorannikolle muuton motiivina on useimmiten elämänlaadun parantaminen, joskus voi käydä kuitenkin niin, ettei ongelmilta vältytä. Aurinkorannikolla asuvalla suomalaisella on yhtäläiset mahdollisuudet ajautua sosiaalisiin ongelmiin, kuin Suomessa asuessaan. Aurinkorannikolla on jo vuosia kehittynyt hyvin toimiva kolmannen sektorin sosiaalipalveluiden toiminta.

Opinnäytetyössäni kuvaan suomalaisten elämää Espanjan Aurinkorannikolla ja siihen liittyviä sosiaalisia ongelmia. Kuvaukseni kohdistuu sosiaalisten ongelmien luonteeseen, syihin ja seurauksiin Espanjan Aurinkorannikolla. Tutkimukseni aiheena oli tutkia suomalaista yhdyskuntaa sosiaalityön viitekehyksestä Espanjan Aurinkorannikolla. Tarkoitukseni oli selvittää tarvitaanko suomalaisille sosiaalipalveluita ja miten ne voitaisiin toteuttaa. Ajatus suomalaisten sosiaalipalveluiden tarpeen kartoittamiseen heräsi kun olin tutkimusassistenttina Suomen Siirtolaisinstituutin laajassa tutkimuksessa Espanjan Aurinkorannikolla keväällä 2013. Aiheesta käytiin tuolloin vilkasta keskustelua.

Tutkimus oli ajankohtainen, kaksi vuotta sitten rannikolle palkattiin sosiaalityöntekijä Suomesta käsin. Aurinkorannikon sosiaalityöntekijä oli ulkoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteishanke. Sosiaalityöntekijä teki osaksi myös koulukuraattorin töitä, rannikon suomalaisessa koulussa. Tarve sosiaalityöntekijälle on ollut ilmeinen, kun asiaa on lähdetty tukemaan ministeriö tasolla. Sosiaalityöntekijän projekti päättyi joulukuussa 2013. Kiinnostavaa oli tutkia miten voidaan suomalaisten perheiden ja ongelmiin ajautuvien ihmisten asioita ajaa jatkossa eteenpäin ja tulisiko sosiaalityöntekijä olla Suomesta palkattuna näin suuressa suomalaisyhteisössä. Tutkimuksessa selvitettiin teemahaastattelun avulla, seitsemän asiantuntijan näkemyksiä ja mielipiteitä Espanjan Aurinkorannikolla asuvan suomalaisyhteisön sosiaalisista ongelmista ja sosiaalipalveluiden tarpeesta.

2 SUOMALAISTEN SIIRTOLAISUUS JA ESPANJA

Siirtolaisuuden tarkasteleminen on oleellista tässä tutkimuksessa, koska tutkimus kohdentuu maasta muuttaneisiin suomalaisiin Espanjan Aurinkorannikolla. Siirtolaisinstituutti (1984) määrittelee siirtolaisuuden valtakunnan rajat ylittäväksi, pysyväksi tai pysyväisluonteiseksi maasta tai maahan muutoksi, joka voi tapahtua vapaaehtoisesti tai pakkomuuttona. Muuttamisen muotoja ja syitä on erilaisia. Muuton katsotaan yleensä olevan pysyvää, kun henkilö rekisteröidään väestörekisteriin. (Helppikangas & Hiltunen, 1992, 19.)

Siirtolaisuutta tarkasteltaessa on syytä ensin tutustua hieman maastamuuton historiaan. Ensimmäinen maastamuutto vaihe Suomessa alkoi jo 1700-luvulla. Tuolloin sadat suomalaiset muodostivat ruotsalaisten kanssa siirtokuntia yhdysvaltoihin. Myöhemmin suomalaiset muuttajat asettuivat Yhdysvaltoihin, Kanadaan, Australiaan ja Suomen lähialueille: Venäjälle, Ruotsiin ja Norjaan. Noin miljoonasta suomalaisesta, jotka muuttivat ennen toista maailmansotaa arviolta 500 000 muutti Pohjois-Amerikkaan. Suomalaisten muuttaminen Yhdysvaltoihin oli huipussaan 1900-luvun alussa. 1920-luvun ja toisen maailmansodan välisenä aikana suomalaisten muuttoliike kohdistui Kanadaan, tämä johtui pääosin siitä, kun Yhdysvallat kiristivät maahanmuutto poliitiikkaa. (Tanner 2005, 13.)

Söderling (2011) kirjoittaa artikkelissaan, että lähtömuutolla on selkeästi kaksi päävirtaa, Yhdysvaltoihin 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa ja Ruotsiin muutto myöhemmin. Sivilisaation kehittyminen ilman muuttoliikkeitä ei olisi mahdollista. Muuttoliikkeestä on tullut siirtolaisuutta silloin, kun ihmiset alkoivat rakennella rajoja alueidensa välille ja ryhtyivät myös kontrolloimaan noita rajoja. Tästä syystä siirtolaisuus liittyy paljolti kansallisvaltioiden syntyyn. Siirtolaisuus jaetaan maasta- ja maahanmuuttoon. Suomesta on viimeisten 150 vuoden aikana muuttanut yli miljoona henkeä. (Söderling 2011, 6.)

Toisen maailmansodan jälkeinen suomalaisten maastamuutto painottui aluksi Ruotsiin. Se alkoi kun ihmiset alkoivat muuttamaan maalta kaupunkiin, suomalaisissa kaupungeissa ei ollut kuitenkaan riittävästi töitä kaikille, eikä asun-

tojakaan. Tuolloin Ruotsi ja sen teollisuus alkoivat houkuttelemaan satoja tuhansia suomalaisia paremmilla palkoilla ja korkeammalla elintasolla, muuttaminen oli myös helppoa pohjoismaiden välisen muuttovapauden ja Suomen markan devalvaation takia, sekä Ruotsissa oli valmis suomalainen yhteisö johon integroitua. Lisäksi monet koulutetut naiset muuttivat Keski-Eurooppaan ja avioituivat siellä. 1980-luvulla muuttoliike Ruotsiin hidastui, kun maiden välinen elintaso ja palkkakuilu väheni. (Tanner 2005, 13.)

Espanjan Aurinkorannikolle muuttaminen edustaa toisenlaista siirtolaisuutta, kuin mitä aiemmin. Etelään muutto edustaa muuttoliikettä, jossa ympäristölliset mieltymykset ovat keskeisiä motiiveja. Suurin osa pohjoisen kylmiltä alueilta, etelän aurinkoisille alueille suuntautuvasta muuttoliikkeestä on kausisiirtolaisuutta. Useat muuttajat ovat eläkeläisiä, jotka ovat päättäneet lähteä viettämään eläkepäiviään eteläisille aurinkoisille alueille. Eläkeläisvuosiin haetaan lisää sisältöä etelästä. Etelän muuttoliikkeessä on aiempaan siirtolaisuuteen verrattuna uutta se, että valtosuunta muuttajista on vanhempia, ei työssäkäyviä. (Helppikangas ym. 1992, 62, 75.)

2.1 Espanjan Aurinkorannikko

Aurinkorannikko on Malagan kaupungin kummallekin puolelle levittäytynyt, noin kaksisataa kilometriä pitkä rantakaistale (ks. Kuvio1). Alue alkaa jonkin määrätelmän mukaan varsinaisesti Esteponasta ja päättyy ylhäällä Nerjaan. Aurinkorannikon nykyiset kaupungit ovat kehittyneet pienistä kalastajakylistä 1900-luvun viimeisinä vuosikymmeninä. Nykyinen Torremolinos, joka on noin keski-vaiheilla aurinkorannikon kaistaletta, oli vielä jokin vuosikymmen sitten kaunis pieni kalastajakylä. Nykyisin Torremolinoksesta löytyy parisataa hotellia, ravintoloita ja baareja ja kaikkea mitä massaturismi tarvitsee elääkseen. Rakentaminen on ollut erittäin voimakasta seudulla ja asumisen muoto on muuttunut, sekä maanhinta on noussut korkealle. Espanjan aurinkorannikko on kehittynyt yhdeksi turismin keskuksista Euroopassa useiden vuosikymmenien saatossa. (Karisto 2008, 107-113.)

Kuvio 1. Aurinkorannikko

Suomalaisten Espanjan matkailun ja turismin voidaan ajatella yleisesti alkaneen 1950-luvulla. Karhumäki Oy lennätti ensimmäiset suomalaiset turistit Kanariansaarille vuonna 1956. Silloin saman vuosikymmenen lopulla tehtiin myös ensimmäiset seuramatkat Torremolinokseen ja Mallorcalle. Tästä jatkui kehitys seuraavina vuosikymmeninä erityisesti lentoliikenteessä ja kuuluisat keihäsmatkat toivat etelänmatkailun tavallisen suomalaisen ulottuville. Espanjasta tuli mielekäs ja haluttu lomakohde laajasti suomalaisten keskuudessa ja niin alkoi suomalaisten Espanjan matkailu. Selänniemi (1996) on todennut kaksi selkeää kasvun kautta suomalaisten ulkomaanmatkailussa. Ensimmäinen ajoittui 1960-luvun lopulta 1970-luvun loppuun ja toinen aalto oli 1980- ja 90-luvun taite. Se oli todellista Espanjan matkailun aikaa, siihen aikaan Espanjassa vieraili noin 400 000 suomalaista. Se tarkoittaa yli 10% kansasta. Laman aikana matkailu kuitenkin romahti ja Espanjan tilalle opittiin käymään Virossa. Tilauslennot kuitenkin kasvoivat huomasti jälleen 2000-luvun alussa, jolloin n. 300 000 suomalaista lensi Espanjan lämpöön. Sanotaan tuolloin alkaneen ulkomaanmatkailun kolmas kasvuvaihe ja se painottuu enemmän eläkeiässä tai sen kynnyksellä oleviin. (Karisto 2008, 20-22.)

Suomen tilastokeskuksen (2013) mukaan Suomesta muutti vuoden 2012 aikana Espanjaan yhteensä 599 henkilöä. Tilastot vaihtelevat jonkin verran eri instanssien välillä. Suomalaisten todellista lukumäärää Espanjan aurinkorannikolla on mahdo-

ton tarkalleen tietää. Viralliset asukkaat ovat niitä jotka ovat ilmoittautuneet ja rekisteröineet itsensä Espanjan kotikuntansa asukkaiksi. Vuonna 2012 Malagan provinssissa, suomalaisia oli käynyt rekisteröitymässä hieman yli 7100 (Espanjan tilastokeskus, 2013).

2.2 Suomalaisen muuttoliike Aurinkorannikolle

Espanjassa asui 13 345 suomalaista henkilöä tammikuussa 2012, heistä 7102 asui Malagan provinssissa. (Instituto nacional de estadística, 2013.) Suomalaiset muuttavat Espanjaan eniten ilmastollisista syistä, ilmasto on parempi ja Suomen kylmää talvea halutaan karkuun. Toiseksi tärkein syy Suomesta Espanjaan muuttamiselle löytyy terveydellisistä syistä, toisaalta ne jotka sanovat muuton syyksi ilmaston, ovat saattaneet haluta Espanjan ilmastoon terveydellisistä syistä. Muuton taustalla voi olla myös elämäntilanteissa tai ihmissuhteissa tapahtuneet muutokset, muita syitä voivat olla vaihtelun haluaminen elämään, oman yrityksen perustaminen, aiempi matkustelu ja toive etelässä asumisesta tai ilmapiiri. Helppikankaan (1992) tutkimuksen mukaan Espanjaan muuton syyt vaihtelee tasaisesti eri sosioekonomisten ryhmien kesken, tutkimuksessa ei käynyt myöskään ilmi, että ikä olisi vaikuttanut merkittävästi muuton syihin. Muuton syitä on ollut myös muutoksen hakeminen kiireiseen elämään ja yhtenä vaihtoehtona on nähty nimenomaan etelän aurinkorannoille muuttaminen. Monilla on yrittäjätausta ja he ovat muuttaneet tänne tarjotakseen palveluita erityisesti suomalaisille. Usean muuttajan kohdalla on kyse siitä, että halutaan muuttaa omaa elämää radikaalisti ja jättää vanhat ympyrät taakse. (Helppikangas, 1992. 63, 74-75.)

Aurinkorannikolle muuttamisen motiivit liittyvät enemmän elämänlaatuun kuin aineelliseen elintasoon. Mutta myös taloudelliset motiivit ovat vaikuttamassa aurinkorannikolle muuttoon. Espanjaan eivät houkuttele työmahdollisuudet ja hyvät palkat vaan halpoina pidetyt hinnat ja se, että lempeän verotuksen vuoksi käteen ja kulutukseen voi jäädä selvästi suurempia summia kuin Suomessa. Espanja on ollut veroparatiisin maineessa. Suomalainen verotusmalli on luonut pohjan sille, että eläkeläisetkin ovat voineet harjoittaa verosuunnittelua, ja tehokas keino siihen on verotusmaan vaihto. (Karisto 2008, 208-210.)

Espanjaan suuntautunut viime vuosikymmenien muuttoliike eroaa aikaisemmista merkittävästi, niin motiivien kuin ikärakenteenkin osalta. Muuttoliike Espanjaan on painottunut eläkeikäisiin ja sukupuolijakauma on ollut tasainen. Aikaisemmin Suomesta ollaan muutettu elintasoerojen ja taloudellisten syiden takia, kun taas Espanjaan muuton motiiveissa tyypillistä on vapaaehtoisuus ja elämänlaatuun vaikuttavat tekijät. Espanjaan muutossa ei ole kyse siirtolaisuudesta sanan varsinaisessa merkityksessä, parempi määritelmä on kausisiirtolaisuus. Tällöin kesät asutaan Suomessa ja talvet eletään Espanjassa. Kausisiirtolaisuus eroaa turismista, vaikka siitä on käytetty joskus myös talviturismin kaltaisia ilmaisuja. (Karisto 2008, 191.)

Espanjan aurinkorannikon suomalaisryhmittymät on jaoteltu yleensä maassa asuviin siirtolaisiin, talviasukkaisiin ja turisteihin. Nämä ryhmittymät ovat keskenään varsin erilaisia. Suomalaisryhmittymiä erottavat toisistaan maassa oleskelun kesto, mutta myös erilainen pyrkimys liittyä tai pysyä erossa suhteessa paikalliseen ja suomalaiseen kulttuuriin. Turistit ovat tavallisimmin irrallaan kummastakin kulttuurista., mutta osa tavoitehakuista turisteista nimenomaan tahtoo tutustua paikalliseen kulttuuriin. Talviasukkaista suurin osa elää vain vähäisissä määrin paikallista kulttuuria. Siirtolaisista ehkä määräaikaisten siirtolaisten pitävät yllä yhteyksiä kumpaankin suuntaan. Pieni vähemmistö pysyvästi maassa olevista on jo menettänyt kokonaan tiiviit kontaktit Suomeen. (Mäkeläinen 2011, 8-9.)

Aikaisempien tutkimusten perusteella Espanjan suomalaiset voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin: integroituneet suomalaiset, työsuomalaiset (uussiirtolaiset), kausisiirtolaiset (talviasukkaat) ja turistit. Integroituneet Suomalaiset asuvat Espanjassa pysyvästi tai ainakin toistaiseksi. Heistä integroituneimman ryhmän muodostavat espanjalaisen kanssa avioituneet, joilla ei ole tiiviitä yhteyksiä suomalaisyhteisöön Aurinkorannikolla. Työsuomalaisten määrä on vähäinen, mutta työikäisten määrä vastaavasti on suurin. Talviasukkaat tulevat Espanjaan tavallisesti 4-7 kuukaudeksi. Osa heistä on kirjoilla Suomessa, osa Espanjassa. Turistit ovat luonnollisesti suurin ryhmä Espanjassa olevista suomalaisista. Espanja on suomalaisten suosituin massaturismin kohde. (Mäkeläinen 2011, 9.)

Kuvio 2. Suomalainen koulu Fuengirolan Los Pacosissa

3 SOSIAALISEN HYVINVOINNIN TUKEMINEN

Tässä luvussa kuvataan sosiaalityön perusteita ja sen ulottuvuuksia nyky-yhteiskunnassa ja EU:ssa. Luvussa kuvataan sitä mikä on EU:n vaikutus sen jäsenmaiden välisessä sosiaaliturvan muodostumisessa.

3.1 Julkiset hyvinvointipalvelut

Julkisilla hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan niitä palveluita joita annetaan kansalaisille eri sektoreiden kautta. Näitä palveluita voivat olla sosiaaliturva, koulutus, terveys ja hoitoon liittyvät palvelut. Julkisia hyvinvointipalveluita tuottavat yksityiset yritykset, säätiöt, vapaaehtoistyöntekijät ja tietysti julkinen sektori. Viime vuosina hyvinvointipalveluita on uudistettu ja huomiota on kiinnitetty entistä enemmän huomiota siihen, että ne ovat kansalaisten tarpeita vastaavia. (Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö, 2013.) Vaikka palveluita tuottavat eri sektorit yhteistyössä, esimerkiksi yksityinen sektori on ottanut hoidettavakseen erilaisia julkisia tehtäviä, niin yksityiseen toimintaan ei sinänsä kuulu julkisen toiminnan perustavoite, joka on yleisen edun edistäminen yhteiskunnassa, joten siihen välille liittyvät sosiaaliset yhteiskunnalliset tavoitteet voivat jäädä syrjään. (Savikuja 2005, 41.)

Julkiset hyvinvointipalvelut antavat kansalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden tyydyttää perustarpeitaan. Samalla julkiset hyvinvointipalvelut ovat paranteet tuottannollisia seikkoja markkinoilla. Palveluiden tuottaminen julkisesti tai yksityisesti ei ole yhdentekevää, tarkasteltaessa tätä, joskus toinen voi näyttää paremmalle vaihtoehdolle kuin toinen. Yksityinen ja julkinen palveluiden tuotanto poikkeaa toisistaan läpinäkyvyyden ja avoimuuden osalta. Julkiselta puolelta vaaditaan enemmän läpinäkyvyyttä esimerkiksi talouden pidossa. Julkisten hyvinvointipalveluiden uudistamiselle on ollut tarvetta ja siitä on keskusteltu yhteiskunnassa viime vuosina. Palveluiden tuotannon on oltava sopusoinnussa palveluille asetettujen laatuvaatimusten ja laajempien yhteiskunnallisten päämäärien kanssa. Sa-

moin palveluiden tuottajien motivaatio on tiedostettava ja otettava keskeiseksi osaksi tuotantotavan valinnan arviointia. (Rahkola 2009, 7-13.)

3.2 Hyvinvointivaltion sosiaaliturva ja EU

Hyvinvointivaltiolla tarkoitetaan sellaista yhteiskunnallista kehitysvaihetta, jossa valtio on ottanut vastuuta kansalaisten hyvinvoinnista. Hyvinvointivaltioksi voidaan kutsua sellaista järjestelmää, joka pitää sisällään erilaisia hyvinvointia tukevia rakenteita. Tällaisia rakenteita ovat muun muassa sosiaaliturva-, terveydenhuolto- ja koulutusjärjestelmä. Julkisella sektorilla on vastuu kansalaisten hyvinvoinnista. Sektorilla on tällöin erilaisia tehtäviä kansalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi, joista sen tulee suoriutua. Näitä tehtäviä voivat olla erilaiset tulonsiirrot ja palvelut. Julkisen sektorin vastuu näkyy lainsäädännössä, rakenteina kuten erilaisina toimeentulojärjestelminä. Hyvinvointivaltiot lähtivät käyntiin toisen maailmansodan jälkeisenä teollistumisen aikana. Suomalainen hyvinvointivaltio lähti hieman myöhässä kehittymään elinkeinorakenteensa vuoksi. Hyvinvointivaltio on ideologinen ja epämääräinen käsite. Mishran (1990, 133-134) mukaan hyvinvointivaltiolla viitataan yleisesti kaikkiin niihin teollistuneisiin valtioihin, joissa tietty taloudellinen ja sosiaalinen perusturva on järjestetty. Hyvinvointivaltioissa julkisen sektorin tehtävät ja vastuu vaihtelevat eri maiden välillä. (Savikuja 2005, 129-130, 159.)

Savikuja (2005) kirjoittaa, että hyvinvointivaltio ei ole ainoastaan sosiaaliturvaa jakava järjestelmä, sillä on myös muita ulottuvuuksia. Hyvinvointivaltio on kytköksissä markkinatalouteen oleellisesti. Hyvinvointivaltiossa sovitetaan yhteen yritysten kannattavuus, ammattiyhdistysliikkeen palkkavaatimukset ja kansan tahto. Valtiolla on tällöin vastuu kehityksestä yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti. Hyvinvointivaltio on demokratian, hyvinvoinnin ja kapitalismin omalaatuinen suhde. Oleellista on millainen tasapaino näiden välillä pystytään säilyttämään. (Savikuja 2005, 164-165.)

Suomi liittyi EU:n jäseneksi vuonna 1995, jäsenyydestä päätettiin kansanäänestyksellä. Euroopan unioni EU on valtioiden liitto. Jäsenyys unionissa merkitsee, että siihen kuuluvat jäsenvaltiot luovuttavat osan itsemääräämisoikeudestaan

EU:n ylikansallisille päätöksentekoeleimille. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että julkisilta toimijoilta siirtyy päätös- ja toimivaltaa ylikansallisille toimijoille. Tärkein syy Euroopan unioniin liittymiselle nähdään siinä, että Länsi-Eurooppa on maailmantalouden integroitunein alue ja tällaisen yhteisön ulkopuolella ei nähdä olevan tulevaisuutta. Euroopan unionilla on sellaista päätösvaltaa, joka ylittää jäsenmaiden korkeinta valtaa käyttävien eduskuntien (parlamenttien) lainsäädäntövallan. (Savikuja 2005, 58.)

Euroopan unionin keskeisiä tavoitteita ovat olleet rauhan turvaaminen, taloudellinen yhdentymisen ja pyrkimys poliittiseen unioniin sekä myöhemmin mukaan tulleet sosiaaliset tavoitteet. (Savikuja 2005, 67.) Jäsenvaltiot EU:ssa ovat kehittäneet vuosikymmenien aikana omat hyvinvointipolitiikkansa ja ne eroavat toisistaan selkeästi. Hyvinvointipolitiikka eroaa maiden välillä myös globaalisti. (Kautto 2004, 24.)

Euroopan unionissa sosiaalipolitiikalla tarkoitetaan eri asioita kuin Suomessa. EU:n käsitteistössä lähtökohta ei ole sosiaaliturvassa ja sen ympärillä olevassa sosiaalipolitiikassa, koska EU:lla ei ole omaa sosiaaliturvaa, on vain jäsenmaiden erilaiset sosiaaliturvajärjestelmät ja niiden sosiaalipolitiikat. EU:n näkökannalta sosiaalipolitiikka keskittyy työelämän kysymysten ympärille. Se kattaa työelämän sääntelyn ja työoikeuden alueet, miesten ja naisten tasa-arvon työelämässä, syrjinnän vastaiset toimenpiteet sekä usein lisäksi Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toiminnan. (Kattelus, Saari, Kari 2013, 18.)

EU:ssa sosiaaliturvan koordinointi perustuu työskentelyyn eli sosiaaliturvaa annetaan aina siitä maasta, missä työntekijä on työssä tai yrittäjä harjoittaa yrittäjätoimintaa. Perheenjäsenet saavat sosiaaliturvansa (lähinnä sairaanhoidon ja perhe-etuudet, kuten lapsilisät) samasta maasta, vaikka asuisivat toisessa maassa. Tämä tuntuu suomalaisesta oudolta, koska Suomessa sosiaaliturva annetaan pääosin maassa asuville ihmisille ja yksilöllisten oikeuksien perusteella, ei perheenjäsenyyden kautta. Kuitenkin Pohjoismaiden ulkopuolella sosiaaliturva annetaan kansallisten säännösten mukaan vain työssäkäyville ja perheenjäsenet saavat oikeutensa näiden kautta. Kun koordinointi tehtiin alun perin tällaisille so-

siaaliturvajärjestelmille, oli selvää että kriteeriksi hyväksyttiin työskentely. Se ei kovin hyvin sovi asumisperusteisiin järjestelmiin, mutta käytännössä koordinaatio kuitenkin toimii, vaikka joissakin tapauksissa erityisesti asumisperusteisen turvan maksaminen ulkomaille saattaa vaikuttaa kummalliselta. (Kattelus Saari, Kari 2013, 23.)

Nykyistä useiden eri EU maiden hyvinvointipolitiikka malleja on kritisoitu passiiviviksi ja on esitetty, että esimerkiksi tuet pitäisi olla vastikkeellisia. EU:ssa on kuitenkin hyväksytty yhteinen hyvinvointipolitiikan uudistamistarve ja on todettu tarvetta kehittää vaihtoehtoista mallia uudistamisen perustaksi. Tämä vaihtoehtoinen Euroopan sosiaalinen malli on vähitellen tullut tunnetuksi ”aktiivin hyvinvointivaltion” nimellä, ja siihen viitataan usein Euroopan unionin dokumenteissa. Sen keskeisenä muotoilijana on toiminut vertailevan sosiaalipolitiikan professori, sittemmin Belgian sosialidemokraattinen sosiaaliministeri ja EU:n neuvoston jäsen Frank Vandenbroucke. Vandenbroucken lähtökohtana on myöntää, että perinteinen länsieurooppalainen hyvinvointivaltio alkaa uusien vaatimusten edessä olla aikansa elänyt ja että sitä on uudistettava systemaattisella otteella. Keskeiset syyt löytyvät väestön ikääntymisestä ja naisten lisääntyneestä työssäkäynnistä, yksilöllistymisestä ja siirtymisestä tietovaltaiseen palveluyhteiskuntaan. (Kautto 2004, 26.)

3.3 Sosiaalityön ulottuvuudet globaalissa maailmassa

Asiakkaiden palvelutarpeissa ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, henkilöstön osaamisen kehittämishaasteet sekä pula pätevistä sosiaalityöntekijöistä ja ammatin vetovoiman säilyttäminen palvelurakenteiden uudistuessa edellyttävät erityisesti sosiaalityön osaamisperustan vahvistamista ja työn uudelleenorganisointia lähivuosina. Sosiaalityön työkäytännöt määrittävät paitsi työn arjen vaateista myös yhteiskunnallisesta muutoksesta käsin. Sosiaalityön kansainvälistyvä toimintaympäristö asettaa sekin haasteita työskentelytavoille. (Karjalainen 2005, 3.)

Sosiaalityötä kuvataan usein ihmisten ikärakenteen mukaan. Käytössä on eräänlainen elämänkaarimalli ja työtä kuvataan ihmisten iän mukaan. Tästä esi-

merkkinä esimerkiksi aikuissosiaalityö, lapsi- ja nuorisososiaalityö sekä gerontologinen sosiaalityö. Tämä ajattelu nostaa siis ihmisten iän erilaisten tarpeiden mittareiksi ja ammatillisen osaamisen määrittäjäksi. (Forssén Ym. 2013.)

Forssén Ym. (2013) kirjoittavat sosiaalityön valtakunnallisessa tutkimusohjelmassa että, sosiaalityön erojen ja erilaisuuden tematiikka saa uudenlaisia ulottuvuuksia globaalissa maailmassa, jossa taloudellinen eriarvoisuus, sodat, luonnonkatastrofit ja ympäristömuutokset, sekä tuovat sosiaaliset ongelmat yli rajojen, lähelle meitä että edellyttävät toimimista kansainvälisesti. Yhä useampien sosiaalisten ongelmien tutkiminen edellyttää niiden tarkastelua ylikansallisessa kontekstissaan.

Sosiaalityö hyvinvointipolitiikan välineenä toimenpideohjelma 2015, johtopäätös on, että sosiaalityön vahvistuminen edellyttää osin suuriakin muutoksia sosiaalityön organisointiin sekä haasteita osaamiselle. Tulevaisuudessa sosiaalityö kohtaa uusia haasteita liikkuvuuden lisääntyessä ja vaihtelevien asiakastarpeiden muutoksessa. Jatkossa tarvitaan joustavuutta. Tulevaisuuden sosiaalityö huomioi kuntouttavan sosiaalityön sekä ehkäisevien ja moniammatillisten työkäytäntöjen lisääntyneen tarpeen kaikilla toiminnan areenoilla. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa nähdään sektorirajat ylittävänä tiimityönä. (Karjalainen 2005, 31, 32.)

3.4 Ulkосуomalaisten sosiaaliturva

Kun henkilö muuttaa ulkomaille tai lähtee tilapäisesti oleskelemaan ulkomaille, Kela tekee päätöksen, siitä kuuluuko henkilö Suomen sosiaaliturvan piiriin. Tilapäisen muuton ja pysyvän muuton erolle on määritelty vuoden pituinen ajanjakso. Ulkomaille muuttavien oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti oleskelun keston perusteella. Tilapäisen muuton ajaksi on oikeus saada ulkomaillekin tiettyjä sosiaaliturvaetuuksia, kunhan henkilö täyttää kyseisen etuuden yleiset myöntämisen edellytykset. Ulkomaille voidaan maksaa mm. päivärahoja, perhe-etuuksia, vammaisetuuksia, sairaanhoitokorvauksia. Lisäksi tilapäisen muuton ajaksi voidaan maksaa työttömyysetuuksia, mikäli pitää työnhakunsa Suomessa voimassa TE-toimiston edellyttämällä tavalla. (Hannuksela 2013, 14.)

Suomessa sosiaaliturva määräytyy asumisperustaisesti. Kela tekee päätöksen perustuen lakiin asumiseen perustuvan sosiaaliturvan soveltamisesta (soveltamislaki). EU:n myötä on tullut joustoja ja yhteisiä suuntaviivoja on haettu jäsenmaiden kesken. Sosiaaliturvaa voi saada myös ulkomaille, pääsääntöisesti sosiaaliturvaa voidaan maksaa Suomesta alle vuoden ulkomailla oleskeleville. Suomen kansalaisten sosiaaliturva ja terveydenhuolto on pyritty turvaamaan eri maiden kanssa tehtyjen sosiaaliturvasopimusten nojalla. EU- ja ETA-maiden välillä muuttaviin näiden maiden kansalaisiin sovelletaan EY:n asetusta 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta. (Suomi-Espanja seura, 2014.)

Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyt verosopimukset säätelevät myös ulkosuomalaisten eläke- tulojen verotusta. Sosiaaliturva- ja verosopimusten soveltamisesta ja tulkinnasta aiheutuu kuitenkin ajoittain epäselvyyttä. (Työministeriö, 2013. 14.) Vuonna 2012 Kela maksoi yhteensä 28 suomalaiselle henkilölle peruspäivärahaa Espanjaan, heistä 11 oli miehiä ja 17 naista. Suurin ikäryhmä oli kummassakin sukupuolella 25-29v. (Kela sähköposti vastaus.) EU:n lainsäädännön nojalla Suomen ja Espanjan välillä liikkuvat ihmiset saavat oikeuden näiden maiden sosiaaliturvaan riippuen tilanteesta ja tapauksesta. Sosiaaliturva siis saadaan käytännössä kaikissa tilanteissa, ja ansaitut etuudet säilyvät. (Suomi-Espanja seura, 2014.)

4 SOSIAALIPALVELUT ESPANJASSA

Tässä luvussa kuvataan Espanjan sosiaaliturvajärjestelmää. Luvussa kerrotaan myös lyhyesti suomalaisista kolmannen sektorin palveluista Aurinkorannikolla ja suomalaisten sosiaalisista ongelmista Espanjan Aurinkorannikolla.

4.1 Espanjan sosiaaliturva

Espanjan nykyinen hallintojärjestelmä on vuodelta 1978, jolloin demokratia palautettiin. Maassa on 17 autonomista aluetta (regiones, comunidades autónomas) sekä kaksi paikallishallinnon tasoa eli maakunnat (provincias), joita on 50 ja kunnat (municipios). Autonomisella alueella on oma perustuslakinsa, jolla parlamentin hyväksyntä. Keskusviranomaiset päättävät viime kädessä lainsäädännöstä ja sosiaalipalveluiden taloudellisesta rakenteesta. Ne ovat myös vastuussa siirtolaisten ja muiden ulkomaalaisten tarvitsemista palveluista. (Kautto 1995, 47.)

Julkiset palvelut rahoitetaan lähes yksinomaan verovaroin. Autonomiset alueet ovat viime kädessä vastuussa sosiaaliavusta ja sosiaalipalveluista. Kaikilla alueilla on oikeus säätää sosiaalipalveluja koskevia lakeja, kunhan ne eivät ole ristiriidassa keskushallinnon säätämien lakien kanssa. (Kautto 1995, 48.)

Espanjan sosiaaliturvajärjestelmä muodostuu kahdesta osasta: maksuihin perustuva järjestelmästä ja maksuihin perustumattomasta järjestelmästä. Maksuihin perustuva järjestelmä muodostuu yleisestä järjestelmästä, jota sovelletaan kaikkiin palkansaajiin, jotka eivät kuulu erityisjärjestelmiin, sekä tiettyihin virkamiesryhmiin ja kolmesta erityisjärjestelmästä seuraaville ryhmille: yrittäjät, hiilikaivoksissa työskentelevät kaivostyöläiset sekä merityöntekijät. Maksuihin perustumaton järjestelmä on henkilöille joilla on taloudellisesti erityisen vaikea tilanne ja joiden tulot jäävät alle tietyn lainsäädännössä säädetyn tason, ovat oikeutettuja maksuihin perustumattomiin etuihin. Maksuihin perustumattomia etuuksia voivat olla mm. sairaanhoito, eläke- ja työkyvyttömyysavustukset, työttömyysavustukset, perhevastukset, maksuihin perustumaton äitiysavustus. Pääsääntöisesti oikeus

etuuksiin edellyttää, että henkilö käy työssä ja maksaa vakuutusmaksuja. (Euroopan komissio 2012, 4- 5.)

Espanjan sosiaaliturvajärjestelmää hoitavat seuraavat laitokset. Yleinen sosiaaliturvarahasto (Tesorería General de la Seguridad Social, TGSS) vastaa yritysten kirjaamisesta, palkansaajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien. Sosiaaliturva-oi-keudet Espanjassa kirjaamisesta, varmistaa heidän työtilanteensa ja sen, maksa- vatko he sosiaaliturvamaksuja, perii sosiaaliturvamaksut ja maksaa kaikki suori- tukset. Se hallinnoi myös sosiaaliturvan vararahastoa. Kansallinen sosiaaliturva- laitos (Instituto Nacional de la Seguridad Social, INSS) myöntää ja laskee kaikki- en järjestelmien mukaiset rahaetuudet (lukuun ottamatta erityisjär- jestelmän mukaisia rahaetuuksia, maksuihin perustumattomia vanhuuseläkkeitä ja työkyvyttömyyseläkkeitä sekä työttömyyskorvauksia) ja kaikkien järjestelmien mukaiset perhe-etuudet (erityöntekijöiden erityisjärjestelmä mukaan luettuna). (Euroopan komissio 2012, 5-6.)

Espanjan julkisen sektorin lisäksi Espanjassa toimii aktiivinen kolmas sektori. Nämä ovat lähinnä voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä, jotka toimivat usein yhteistyössä joko maakuntahallituksen tai kuntasektorin kanssa. Esimerkkinä Ma- laga acoge, joka auttaa siirtolaisia, lähinnä EU- alueen ulkopuolelta saapuneita ulkomaalaisia. Fuengirolassa toimii myös mm. aktiivinen alzheimer yhdistys, joka tekee tiivistä yhteistyötä Fuengirolan kaupungin kanssa. Espanjassa usein voittoa tavoittelemattomat yhdistykset toimivat aktiivisesti rinnakkain julkisen sektorin sosiaalipalveluiden yhteydessä. (Junta de Andalucía, 2013.)

4.2 Suomalaisen sosiaaliset ongelmat Aurinkorannikolla

Yleinen suomalainen asiasanasto YSA (käytetään kirjastoissa, verkossa VESA) antaa sosiaalisille ongelmille seuraavia rinnakkaistermejä: alkoholistit, asunnot- tomat, irtolaiset, katulapset, kerjäläiset, kodittomat, kulkurit, narkomaanit, pitkäaikaistyöttömät, prostituoidut, päihdeongelmaiset, rikoksenteijät, rikolliset, syrjäytyneet, työttömät. Salminen (2008) kirjoittaa sosiaalisen ongelman alkavan siitä, kun jokin käyttäytyminen tai olosuhteet alkavat jostakin näkökulmasta katsottuna näyttäytyä niin haitallisilta, moraalittomilta tai epäoikeudenmukaisilta

joko ihmiselle itselleen tai muille ihmisille, että niihin puututaan. (Salminen 2008, 15.)

Teuvo Peltoniemi (2013) kirjoittaa blogissaan havaintojaan aurinkorannikolta: Ensin on vaikea uskoa korviaan. Fuengirolan katuremmissä puhutaan suomea. Eläkeläisten, turistien ja pikkuyrittäjien lisäksi Aurinkorannikolla on enenevästi suomalaisia asunnottomia. Espanjalaisten asunnottomuus on ymmärrettävästi kasvanut laman, työttömyyden ja häätöjen vuoksi. Mutta että suomalaisia! (Peltoniemi 2013.) Helsingin diakonissalaitoksen Espanja- projektin projektipäällikkönä 1990- luvun lopussa toiminut Risto Autio kirjoittaa toimittamassa "totuuden kaivo" raportissa, että sosiaalisella avuntarpeella oli syy-yhteys useimmiten vanhuuden mukanaan tuomiin suoriutumisvaikeuksiin, mielenterveyden häiriöihin ja päihteiden riippuvuuskäytön aiheuttamiin sosiaalisiin ongelmiin ja terveyshaittoihin. (Autio 1997, 2.)

Aurinkorannikolla ilmestynyt Olé lehti, kirjoittaa artikkelissaan suomalaisen sosiaalityöntekijä Salla Heiskasen, kohtaavan Aurinkorannikolla muun muassa päihdeongelmaisia, syrjäytyneitä ikäihmisiä sekä lastensuojelu ja avioerotapauksia. Päihdeongelmien odotettiin olevan pääasiallinen sosiaalinen ongelma, jota sosiaalityöntekijä joutuu kohtaamaan, mutta ne eivät ole nousseet sosiaalityöntekijän ykkösurakaksi. Päihdeongelmiakin aluella on, mutta lastensuojelutapausten määrä on ollut melko suuri, sosiaalityöntekijä Heiskanen kertoo sen johtuvan siitä, että alueelle muuttaa nykyään paljon lapsiperheitä. (Venejärvi 2012, 22.)

Muuttoliikkeen seurauksena nämä ihmiset ovat alkaneet kokea myös joitain negatiivisia seurauksia. Esimerkiksi, kun asuu eri paikassa kuin oma maa, nämä ihmiset joutuvat katkaisemaan tiiviit yhteydet perheeseen ja ystäviin. Päätös muuttua uuteen maahan ei ole kovin traumaattinen, koska muuttoa ei motivoi työnsaanti, eikä se ole selviytymisen tai ideologisten tekijöiden aikaansaama. Joka tapauksessa, muutto voi muuttua ongelmaksi, kun alkuperäiset olosuhteet muuttuvat. Nämä voi olla terveydellisiä, henkilökohtaisia menetyksiä, yksinäisyyttä tai kielellisiä tekijöitä, jne. (Nadal, Caparrós, Saastamoinen 2001, 141.)

Aurinkorannikon suomalaisyhteisö on kooltaan kuin pieni suomalainen kaupunki, iloineen, suruineen ja ongelmineen, ahdingossa olevine ja hyvinvoivine kansalaisineen. Täällä on näkyvissä ja ja näkymättömissä lähes kaikki ne samat asiat kuin kotisuomalaisessa pikkukaupungissakin. Alueella on suomalaisten keskuudessa monenlaisia ongelmia. Täällä on alkoholin liikakäyttöä, perheväkivaltaa, rikosten uhriksi joutumisia ja lisäksi suomalaisten keskuudessa on havaittu huumeriippuvuutta. Ihmissuhdeongelmat ovat lisäksi myös lähes jokapäiväisiä. (Klemi 2001, 224.)

4.3 Aurinkorannikon suomalainen sosiaalityö

Vuoden 1990 alussa Diakonissalaitoksen sosiaalitoimi lähetti Aurinkorannikolle kartoitus- ja valmistelutyöhön diakoni Pirjo Pasasen. Myöhemmin vuonna 1991-92, diakonipariskunta aloittivat puolentoista vuoden työrupeaman ja Torremolinosiin perustettiin päivystysasema, jota ryhdyttiin kutsumaan Torrentuvaksi. Palveluprojektin käynnistysvaiheen aikana (1990-93) Suomi ajautui talouslamaan ja Espanjan suomalaissiirtokunnan sosiaalityölle suunnitellut julkisen hallinnon rahoituslähteet ehtyivät. (Peltola 1997, 309.)

Aurinkorannikolla toimii aktiivisesti kolmas sektori. Suomalaiset yhdistykset, kuten Suomela auttaa sopeutumisessa ja yhdistykset ovat erittäin aktiivisia, näissä ihmisillä on mm. erilaisia harrastus mahdollisuuksia. Esimerkiksi edellämainittu Pacosintupa jatkaa toimintaansa ja on nykyisin Suomen evankelisluterilaisen kirkon ylläpitämä. Pacosintuvasta on käytetty useita nimityksiä, päivystysasema, sosiaali- ja terveysasema ja toimintakeskus. Kyse ei ole ammattimaisesta sosiaalityöstä. *"Pacosintuvalla voi lukea lehtiä sekä katsoa televisiota ja suomalaisia elokuvia videoita. Siellä on yleisöpuhelin, tietokone ja faksi. On kirpputori ja tilaa harrastusryhmille, lasten kerhoille, opintoryhmille ja näyttelyille. Tuvalla on akuutteihin hätätapauksiin liittyvää päivystystä, ja mahdollisuus saada ongelmiinsa keskustelu- ja muuta ammattiapua".* (Karisto 2008, 367.)

Vuonna 2011 Aurinkorannikolle tuli suomalainen sosiaalityöntekijä. Aluksi sosiaalityöntekijän toimi oli puolipäiväinen, mutta tarve sosiaalityöntekijälle nähtiin kokopäiväisenä ja toimi muutettiin vuonna 2012 syksyllä kokopäiväiseksi. So-

siaalityöntekijän tehtävä Aurinkorannikolla oli määräaikainen kokeilu, joka perustui ulkoasiain- sekä sosiaali- ja terveysministeriön hankkeeseen. Sosiaalityöntekijän tehtävä painottui suomalaisten tarvitsemien sosiaalipalveluiden saamiseen liittyvään neuvontaan ja ohjaukseen sekä koulukuraattoriyöhön. Sosiaalityöntekijä loi myös yhteyksiä Suomen ja Espanjan sosiaaliviranomaisiin sekä raportoi työstään Suomeen. Työnsä pohjalta hän teki suositukset ulkoasiainministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle. (Venejärvi 2012, 22.)

Fuengirolan sosiaalitoimen kaupunginvaltuutetun Francisco José Martínin mielestä suomalainen sosiaalityöntekijä oli oikein tervetullut lisä Aurinkorannikon sosiaalityötä varten. Vaikka suomalaisia ei katsota erityisen vaikeaksi ulkomaalaisryhmäksi, niin myös suomalaisten joukosta löytyy sosiaalitoimen asiakkaita Fuengirolassa. Suurin ongelma heidän kanssaan on kielimuuri. (Westerdahl 2011, 21.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus oli ajankohtainen. Aihe oli kysymyksiä herättävä ja myös mielipiteitä aiheesta on lähes jokaisella, jotka ovat Aurinkorannikon kanssa jotenkin tekemisissä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää suomalaisten sosiaalipalveluiden tarve Espanjan Aurinkorannikolla. Aihe oli ajankohtainen, koska suomalaisen sosiaalityöntekijän toimi lakkautettiin vuoden 2013 lopussa ja hankkeen jatkoa mietitään ministeriöissä.

5.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tavoite oli selvittää suomalaisten sosiaalipalveluiden tarvetta. Aurinkorannikko koostuu useasta eri päällekkäisestä maailmasta. Aurinkorannikon suomalaisyhteisön lisäksi vastaavat "pienoismaailmat" löytyvät niin ruotsalaisilta, norjalaisilta, briteiltä kuin myös saksalaisilta, muutamia esimerkkejä mainitakseni. Kaikki nämä pienomaailmat linkittyvät jollain tavoin paikalliseen Espanjan sosiaalipalveluiden piiriin. Lisäksi kaikilla on oma vilkas yhdistystoiminta, jotka tietyllä tavalla ennaltaehkäisevät sosiaalista syrjäytymistä ja auttavat integroitumisessa uuteen kulttuuriin. Tästä syystä tutkimusongelman tarkoituksena on kartoittaa suomalaisten sosiaalipalveluiden tarvetta Aurinkorannikolla asiantuntijoiden näkökulmasta.

Tutkimuksessa oli neljä pääkysymystä joihin haluttiin vastauksia. Teemahaastattelulomakkeessa oli tarkentavia apukysymyksiä. Haastattelu lomake liitteenä (Liite 1). Teemahaastattelun pääkysymykset olivat:

1. Mitkä ovat sosiaalipalveluiden tarpeet suomalaisille?
2. Mitkä tahot tuottavat sosiaalipalveluja suomalaisille?
3. Mitä suomalaisia sosiaalipalveluja on käytettävissä?
4. Miten sosiaalipalveluita tulisi järjestää?

Aikaisemmat tutkimukset ovat aihe-alueeltaan pääosin keskittyneet eläkeläisiin ja talviasukkaisiin. Mervi Rahko (2003) on tutkinut espanjansuomalaisten eläkeläisten sosiaalisia suhteita oma elämäkerrallisen aineiston kuvaamana. Sen mukaan

yksin Aurinkorannikolle muuttavat eivät koe itseään yksinäisiksi, alkuun pääsyyn auttaa usein jo siellä olevat tuttavat, sekä auttajaverkoston merkitys korostuu ikääntyessä. Pro gradu - tutkielman Aurinkorannikolta ovat tehneet Pirjo Helpikangas, Sisko Hiltunen (1992), heidän tutkimuksessaan ilmeni, että Aurinkorannikon olivat valloittaneet eri maista tulleet ikääntyneet ihmiset ja nämä ikäihmiset olivat tyytyväisiä, hyvinvoivia ja toimeliaita.

Lisäksi Aurinkorannikolla on tehty useita opinnäytetöitä, Elise Poikkeus (2009) Vaasan ammattikorkeakoulusta aiheenaan suomalaisten integroituminen, Toini Ukkolan opinnäytetyö (2011) aiheenaan päihdepalveluja suomalaisille Espanjan Aurinkorannikolla. Toini Ukkolan tutkimuksen mukaan tilapäisten kävijöiden ja eläkeläisten alkoholin käyttö oli runsaampaa Aurinkorannikolla, mutta suomalaiset osasivat käyttää alkoholia myös kohtuudella. Sosiaalisia ongelmia voivat luoda myös integraation haasteet, kuten Elise Poikkeuksen opinnäytetyössä kuvataan suomalaisnuorten joutuneen ennakkoluulojen ja syrjinnän kohteeksi. Poikkeus myös toteaa suomalaisten vanhuspalveluiden olevan puutteelliset Aurinkorannikolla.

5.2 Laadullinen tutkimus

Tämä opinnäytetyö oli kuvaileva tutkimus. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisesti. Kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään ihmisten käyttäytymistä, omia tulkintoja ja ymmärtämään eri ilmiöille annettuja merkityksiä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi Ym. 1997, 157.) Hirsjärvi ym. (2008) kirjoittaa että, laadullisessa tutkimuksessa aiheen rajaamiseen liittyy monia laaja-alaisia kysymyksiä. Tutkimuksen aihealue on syntynyt ehkä käytännön kokemuksesta, asiantuntijoilta saatujen vihjeiden, kirjallisuuden tai opiskelun pohjalta, mutta vasta syvällisempi kirjallisuuteen perehtyminen auttaa rajaamaan ja täsmentämään ongelmaa. (Hirsjärvi ym. 2008, 87.)

Laadullisessa tutkimuksessa haastatellaan usein valittuja yksilöitä, haastattelun perusmuoto on avoin kysymys tai teema. Laadullinen aineisto on usein ilmaisultaan tekstiä. Laadullisessa tutkimuksessa objektiivisuus lähtee siitä, että tutkija ei

sekoita omia uskomuksiaan, asenteitaan ja arvostuksiaan tutkimuskohteeseen. Sen sijaan tutkija nimenomaan yrittää ymmärtää haastateltavan henkilön näkökulmia ja ilmaisuja. Tutkija pyrkii vuorovaikutukseen kohteensa kanssa. Tulkintavaiheessa saatua aineistoa pyritään järjestämään ja ymmärtämään. (Tilastokeskus, 2014)

5.3 Aineiston keruu

Aineiston muodostavat seitsemän eri alojen asiantuntijoiden haastattelut. Aineisto kerättiin keväällä ja kesällä 2013. Tutkimuksen haastateltavat ovat Aurinkorannikolla pitkään toimineita eri alojen asiantuntijoita. Heistä jokainen on tavalla tai toisella ollut tekemisissä sosiaalisen tuen tarpeessa olevien suomalaisten kanssa. Aineistonkeruumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu ja sitä voidaan pitää puolistrukturoituna, koska siinä oli tutkimusongelman ympärille rakennetut kysymykset. Tällä menetelmällä ajateltiin saavutettavan mahdollisimman aito kuvaus tutkimusongelmaan. Haastateltavien määrä haluttiin pitää pienenä, koska teemahaastattelussa aineisto kerättiin puheesta kirjatulla tekstillä ja liian suuri tekstimassa olisi vaikuttanut tutkimuksen validiteettiin.

Teemahaastattelu on lähempänä strukturoimatonta kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä siksi, että yksi haastattelun aspekti, haastattelun aihepiirit, teema-alueet, on kaikille samat. Muissa puolistrukturoiduissa haastatteluissa esimerkiksi kysymykset tai jopa kysymysten muoto ovat kaikille samat. Teemahaastattelusta puuttuu strukturoidulle lomakehaastattelulle luonteenomainen kysymysten tarkka muoto ja järjestys, mutta se ei ole täysin vapaa niin kuin syvähaastattelu. (Hirsjärvi, Hurme 2000, 48.)

Haastateltavat valittiin huolellisesti tutustumalla ja perehtymällä paikallisiin käytäntöihin ja toimijoihin. Haastateltavia oli yhteensä seitsemän eri alojen asiantuntijaa. Haastateltavat kerättiin eri sektoreilta, näin saatiin mahdollisimman monipuolinen ja kattava vastaus Aurinkorannikon sosiaalisiin ongelmiin ja palvelutarpeeseen. Haastateltava asiantuntijaryhmä edustaa sosiaali- ja terveysalan julkista sektoria ja kolmatta sektoria, sekä viranomaissektoria. Haastateltavien valinnalla pyrittiin saamaan riippumaton ja objektiivinen vastaus tutkimusongelmaan.

Yksi haastateltavista oli luonnollisesti Aurinkorannikolla toimiva, Suomesta lähetetty sosiaalityöntekijä. Hänen valintansa perustui siihen, että tutkimukseen saatiin sosiaalialan ammattilaisen vastaukset. Yksi haastateltavista toimi Aurinkorannikon evankelis-luterilaisessa seurakunnassa, joka on toiminut pitkään ja laajasti merkittävänä tekijänä suomalaisten sosiaalisten ongelmien ratkaisemisessa tässä ympäristössä. Haastateltava löytyi myös suomalaisesta koulusta, tämä valinta johtui siitä, että hänellä oli lapsiperheisiin läheinen yhteys työnsä kautta. Haastateltavaksi valittiin myös Suomen konsuli Malagasta, ihmisten ajautuessa ulkomailla vakaviin ongelmiin, konsuli on tällöin merkittävässä asemassa ja hänellä on työnsä kautta ensikäden tietoa suomalaisten ongelmien luonteesta Aurinkorannikolla. Yksi haastateltavista oli suomalainen lääkäri, hän näkee työnsä kautta suomalaisia ja hoitaa mm. päihdeongelmaisia. Espanjalainen sosiaalityöntekijä valittiin haastateltavaksi, koska heiltä saadaan tietoa niistä suomalaisista, jotka ovat integroituneet hyvin ja käyttävät Espanjalaisia palveluita. Fuengirolan kaupunginvaltuutetun haastattelu oli perusteltua, koska hän on pitkään toiminut suomalaisten eniten suosimassa kaupungissa Fuengirolassa, päättämässä asioista jotka koskee suomalaisia Fuengirolassa.

5.3.1 Teemahaastattelu

Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluilla, joten analysoiminen aloitettiin jakamalla aineisto teemoihin. Kunkin teeman alle koottiin kustakin haastattelusta ne kohdat, joissa käsiteltiin kyseistä asiaa. Tutkimustuloksissa esitetään suoria sitaatteja, jotka antavat havainnollisia esimerkkejä. Sisällön analyysillä tutkittava aineisto saatiin tiiviiseen muotoon. Aineiston tiivistämisen jälkeen aineisto käytiin läpi etsien samankaltaisuuksia ja eroavuuksia. Aineistosta myös laskettiin kuinka moni haastateltava kertoi saman asian.

Tutkimusaineisto kerättiin keväällä ja kesällä 2013. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Haastattelulomake oli puolistrukturoitu. Puolistrukturoiduille menetelmille on ominaista, että jokin haastattelun näkökohta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelussa on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit eli tee-

ma-alueet on tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuu. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 203.)

Teemahaastattelu edellyttää huolellista aihepiiriin perehtymistä ja haastateltavien tilanteen tuntemista, jotta haastattelu voidaan kohdentaa juuri tiettyihin teemoihin. Sisältö- ja tilanneanalyysi on siis teemahaastattelussa tärkeää. Käsiteltävät teemat valitaan tutkittavaan aiheeseen perehtymisen pohjalta. Tutkimusaihe ja tutkimuskysymykset on muutettava tutkittavaan muotoon, operationalisoitava. Kysymysten harkitsemisen lisäksi myös haastateltavien valitsemiseen tulee suhtautua harkinnalla: Tutkimukseen osallistuvia ei tulisi valita satunnaisesti tarraten kehen tahansa kulkijaan. Tutkittaviksi tulee valita sellaisia ihmisiä, joilta arvellaan parhaiten saatavan aineistoa kiinnostuksen kohteena olevista asioista. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka 2006.)

Asiantuntijoiden haastatteluilla pyrittiin saamaan tietoa ryhmästä suomalaisia, jotka vuoden aikana asuvat vähintään kolmen kuukauden ajan Aurinkorannikolla. Tutkimuksen ulkopuolelle jäivät siis turistit ja pitkänmatkalaiset. Kohdennettu haastattelu eroaa monessa suhteessa muista tutkimushaastattelun lajeista. Laajasti ottaen sen ominaispiirteet ovat seuraavat. Ensinnäkin tiedetään, että haastateltavat ovat kokeneet tietyn tilanteen. Toiseksi yhteiskuntatieteilijä on alustavasti selvittänyt tutkittavan ilmiön oletettavasti tärkeitä osia, rakenteita, prosesseja ja kokonaisuuksia. Tämän sisällön- tai tilanneanalyysin avulla hän on päätenyt tiettyihin olettuksiin, tilanteen määrävien piirteiden seurauksista siinä mukana olleille. (Hirsjärvi, Hurme, 2000, 47.)

5.4 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Tässä opinnäytetyössä tutkimusotteena oli laadullinen analyysi. Tutkimus painotui ihmisten näkökulmiin, ajatuksiin ja ammatilliseen näkemykseen. Laadullisessa tutkimuksessa vastaajien "tarinan kertominen" antaa näkökulman, jolla saadaan vastauksiin kvantitatiivisia tuloksia inhimillisyyden kontekstissa. (Trochim, 2014.)

Sisällön analyysi luokitellaan nykyisin lähinnä kvalitatiiviseksi aineistonanalyysimenetelmäksi, jolla kuvataan kirjoitetun ja puhutun kielen muotoa ja sisältöä. Analyysiprosessi on luonteeltaan systemaattista ja koko aineiston kattavaa, muttei jäykkä ja etukäteen määriteltyjä luokitusluokkia tiukasti noudattavaa. Uusia analyysiluokkia voi syntyä analyysin edessä ja vuorovaikutuksessa aineiston keruun kanssa. Kvalitatiivisen aineiston analyysissä yhdistyvät analyysi ja synteesi. Sisällön analyysissä aineistoa tarkastellaan tekstin näkökulmasta, koska useimmat aineistot on saatettavissa tekstin muotoon. (Seitamaa-Hakkarainen, 2014.)

Aineistolähtöisesti tutkimusta tehtäessä tutkimuksen pääpaino on aineistossa, mikä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi analyysiyksiköt eivät ole ennalta määrättyjä ja teoria rakennetaan aineisto lähtökohtana. Aineistolähtöisyys vaatii tutkijalta itsekuria aineistossa pysyttelemisessä, ennakkokäsitysten ja teorioiden poissulkemisessa ja systemaattisuudessa, mutta aivan samalla tavalla tieteellisyyttä edellyttään muiltakin analyysimenetelmiltä. Aineistolähtöinen analyysi saattaa vaikuttaa sattumanvaraiselta ja intuitiiviselta. Tutkijan on kuitenkin tarkoitus reflektoida tekojaan, arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä siten, että lukijalle saa tietoa tutkimuksen taustoista ja tutkimusprosessin aikana tehdyistä valinnoista. Avoimet kysymykset analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Aineistolähtöinen sisällön analyysi mahdollistaa aineiston hienosyisen ja yksityiskohtaisen kuvauksen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tulokset esitettiin pääasiassa tekstuaalisesti, mutta myös erilaisten pylväsdia grammien avulla. Tutkimuksen näkökulmana oli nimenomaan eri alojen asiantuntijoiden näkökulma, heidän kauttaan saatiin kartoitettua mahdollisimman laajasti ja parhaiten sosiaalipalveluiden todellinen tarve. Siitä syystä tutkimuksen empiirissä osassa käytetään asiantuntijoiden lainauksia heidän haastatteluistaan. Analyysissä päästiin tutkimaan eri merkityksiä ja sisällön osia kuten sanoja, ajatuksia ja toimintojen kuvauksia ja päästiin tarkastelemaan vastausten yhteyksiä. Haastatteluaineistosta esiin nousevien seikkojen tarkastelu suhteessa toisiinsa on ehkä analyysin olennaisin osa. Ellei sellaista tehdä, analyysi jää puolitiehen ja on ulko kohtaista. (Hirsjärvi, Hurme, 2000, 174.)

5.5 Tutkimuksen validius ja reliabiliteetti

Tutkimuksen kohteena oli ihmisiä ja silloin täytyy aina miettiä onko tulokset luotettavia ja johdonmukaisia. Reliabiliteetti tarkoittaa sitä, että tutkimus on toistettavissa ja se on johdonmukainen. Ihmiset ovat tunnettuja epäjohdonmukaisuudesta, väsymme toistamaan samoja asioita ja tulkitsemme asioita väärin. Tutkimusta voidaan pitää reliabiliteetiltaan hyvänä jos se antaa saman tuloksen tutkimusta toistettaessa yhä uudelleen ja uudelleen. Hyvä reliabiliteetti tutkimuksessa tarkoittaa sitä, että se mitä olemme tutkimassa, ei muutu vaikka se tutkitaan uudelleen. (Trochim, 2014.)

Tämän tutkimuksen tuloksiin on vaikuttanut se, että kaikki vastaajat eivät olleet vastanneet jokaiseen kysymykseen. Tutkittavat valikoitiin tarkasti, eikä satunnaisesti ja se osaltaan vaikuttaa tuloksiin. Varsinaisiin tutkimuskysymyksiin saatiin kuitenkin luotettavat vastaukset. Teemahaastattelun kysymykset koskivat osittain samoja asioita, joten niistä pystyttiin analysoimaan teemoittain vastaukset, joka tuki myös osaltaan reliabiliteettia. (Trochim, 2014.)

Validiteetti on hyvä silloin, kun tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeat, ja silloin kun se mittaa sitä mitä tutkimuksessa on tarkoituskin mitata. Validiteetin arviointi kohdistaa yleensä huomionsa kysymykseen, kuinka hyvin tutkimusote ja siinä käytetyt menetelmät vastaavat sitä ilmiötä, jota halutaan tutkia. Mahdollisimman hyvän validiteetin kannalta, sovellettavan tutkimusotteen tulee tehdä oikeutta tutkittavan ilmiön olemukselle ja kysymyksenasettelulle. (Hiltunen 2009.)

Haastateltavat valikoitiin huolellisesti eri alojen asiantuntijoista, joka lisäsi tutkimuksen reliabiliteettiä. Mikäli olisi haastateltu vain yhtä ammattikuntaa, se olisi vaikuttanut tutkimuksen reliabiliteettiin. Valikoimalla haastateltavat eri ammattialoilta, joita yhdistää sama teema; Aurinkorannikolla asuvien suomalaisten sosiaaliset ongelmat, saatiin tietoa eri näkökulmista. Tämä tutkimus voidaan toistaa ja odotettavissa olisi samankaltaiset tutkimustulokset, mikäli tutkimus tehtäisiin lähiaikoina. Kysymykset oli laadittu huolellisesti kohderyhmälle. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Tutkimuksessa haluttiin tietoa siitä, mitä asiantun-

tija joukko on mieltä tutkimusongelmasta. Tutkimusmenetelmässä toistettiin samoja kysymyksiä tarkoituksella, että saadaan mahdollisimman validi tutkimus.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimus oli laadullinen ja menetelmänä tutkimuskysymysten purkamiseen käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

6.1 Suomalaisen sosiaalipalveluiden tarve

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että sosiaalipalveluiden tarve on olemassa suomalaisille Espanjan Aurinkorannikolla. Haastatelluista suomalaisista eri alan asiantuntijoista kolme seitsemästä nosti päihdeongelman suurimmaksi ongelmaksi suomalaisten keskuudessa. Kaksi seitsemästä koki syrjäytyneiden olevan isoin ongelma, kuten kuvio 3 osoittaa. Vastaajien näkemyksen mukaan muita sosiaalipalveluiden tarpeessa olevia olivat asunnottomat, yksinäiset, pieneläkeläiset, lapsiperheet ja vanhukset sekä nuoret.

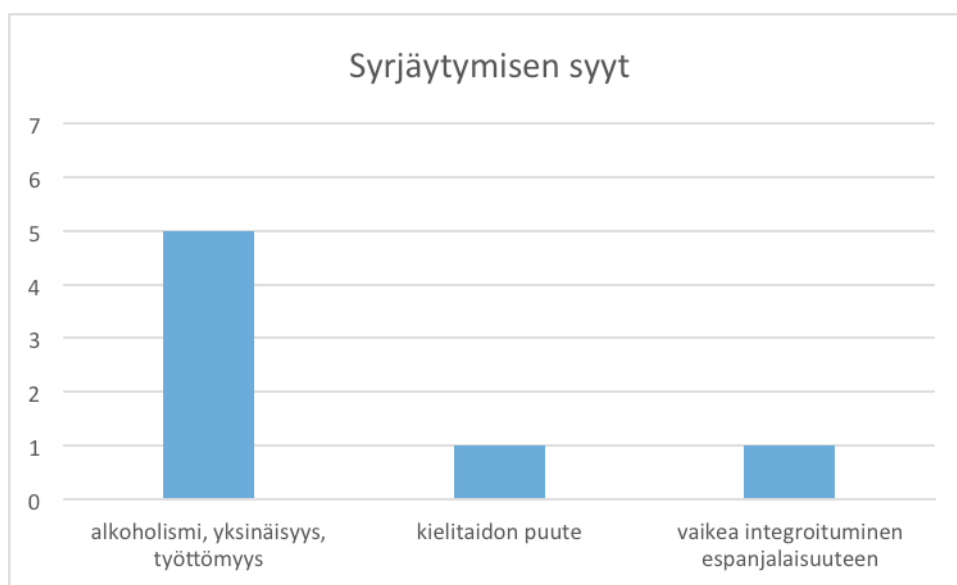
Kuvio 3. Sosiaalipalveluiden tarpeessa olevat suomalaiset

Haastateltavista neljä nosti esille, että rannikolle tulee paljon suomalaisia, joilla on jo kotimaasta lähtiessään asiat huonosti. Aurinkorannikolle tullaan paremman ja leppoisamman elämän toivossa. Vieraassa maassa asuessaan ihmisiltä voi puuttua rutiinit elämästä, on helppo ajautua huonoihin elämäntapoihin. Koettiin kuitenkin

myös, että Aurinkorannikon suomalaisten ongelmat eivät poikkea ongelmista Suomessa, Aurinkorannikolla ne vain tulevat helpommin näkyviin. Yleisesti kaikki haastateltavat olivat kuitenkin sitä mieltä, että valtaosa rannikolle tulevista suomalaisista elää ja voi hyvin, nauttii elämästä ilman ongelmia.

”Tulee kahdenlaista porukkaa, niitä joilla on kaikki kunnossa ja sitten on se porukka, joilla jo lähtiessään menee huonosti.”

Syrjäytyminen lähtee haastateltavien mukaan siitä, että ollaan vieraassa maassa ja kulttuurissa, kaukana kotoa. Yksi asia johtaa toiseen. Ei osata kieltä, ei saada töitä, päivistä menee rutiinit, masennutaan ja alkoholi jää ainoaksi ystäväksi. Kuviossa 4 erottuu selkeästi, että alkoholismi, yksinäisyys ja työttömyys ovat suurimpia tekijöitä syrjäytymisessä. Myös kielitaidon puute sekä vaikea integroituminen espanjalaisuuteen nähtiin syrjäytymisen edesauttajina.

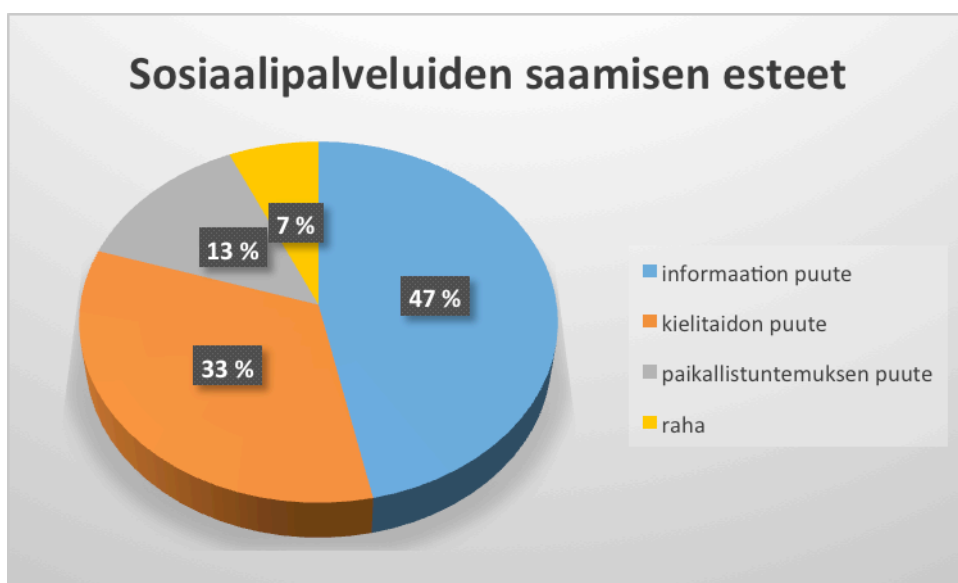
Kuvio 4. Syrjäytymisen syyt

6.2 Suomalaisien sosiaalipalvelut Aurinkorannikolla

Haastatteluissa nousi esille, että Aurinkorannikolle toivotaan aika lailla samankaltaisia palveluja kuin mihin kotimaassa on totuttu. Haastateltavien toiveissa oli peruspalvelujen lisäksi lastensuojelua, päihdehuoltoa, psykiatrisia palveluja, vanhus-tenhoitoa, päivähoitoa lapsille ja verkostoitumista lapsiperheille. Asiantuntijoiden

näkemyksiä asiasta on osittain samoilla linjoilla. Nähtiin, että suomalaisten keskuuteen tarvittaisiin ensisijaisesti ammattilainen, joka auttaisi akuuteissa kriiseissä ja jonka kautta tapaukset saataisiin ohjattua eteenpäin. Haastateltavien kokemusten mukaan suomalaisyhteisöön tarvitaan sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä, psykologi, päihde sekä vanhusten- ja lastenhoitopalveluja.

Suurimmaksi sosiaalipalveluiden saamisen esteeksi koettiin, etteivät monetkaan suomalaiset tiedä mistä erilaisia palveluja voisi saada. Kaikki haastateltavat näkivät, että informaatio palveluntarjoajista on puutteellista, kuten kuviosta 5 on nähtävissä. Osa suomalaisista ei tiedä hakeako palveluja paikallisilta viranomaisilta vaiko suomalaisilta yhteisöiltä. Myös kielitaidon puute koettiin isona ongelmana. Rahoituksen puute nousi myös esiin. Sosiaalipalveluita haluttaisiin järjestää, mutta kenen kustannuksella.

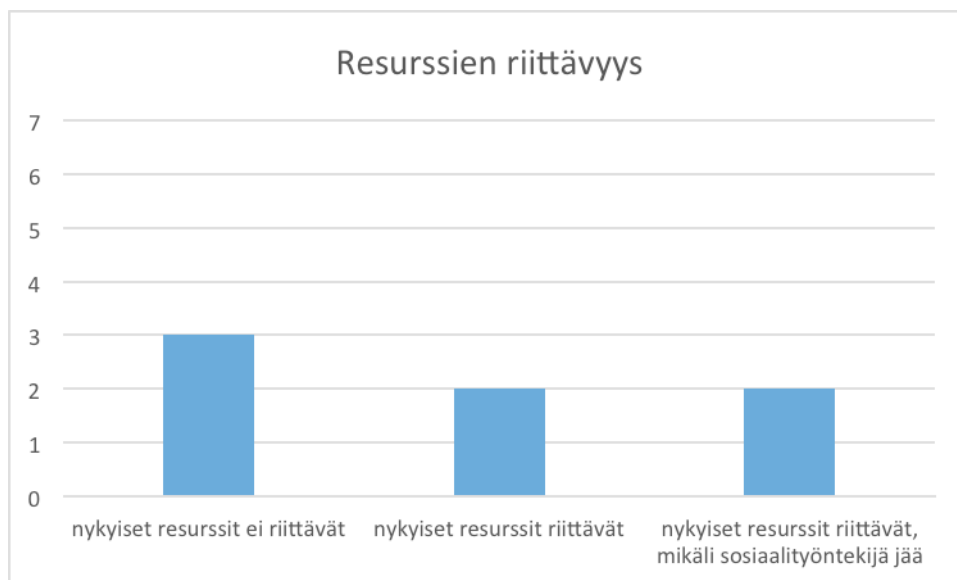

Kuvio 5. Sosiaalipalveluiden saamisen esteet

Yhteistyön eri sektorien ja avunantajien välillä todettiin pääosin toimivan. Haastateltavat olivat yleisesti sitä mieltä, että viranomaisyhteistyö suomalaisten ja espanjalaisten kanssa on ollut mutkatonta. Sen sijaan koettiin, että ihmisillä ei ole tarpeeksi tietoa kuka koordinoi, jos avuntarvitsijan katsotaan tarvitsevan erityishoitoa. Yhteistyön avulla on tullut myös esiin kriisitilanteita, joista ei aiemmin ole ollut tietoa.

Kuka jää ilman apua? Haastateltavat kokivat yleisesti, että ilman apua tällä hetkellä jää yksinäiset ja vanhukset. Ongelman kohdatessa, yksin voi olla vaikea lähteä hakemaan apua. Näin varsinkin silloin, jos ei tiedetä kenen puoleen kääntyä tai kehen viranomaiseen ottaa yhteyttä. Suomalaisille on tarjolla vapaaehtoisryhmä yksinäisille, mutta haastatteluissa tuli ilmi, että avun tarvitsijoita on liikaa avuntarjoajiin nähden. Nähtiin myös, että apu ei tavoita omaishoitajia. Omaishoitajille kaivattiin vertaistukiryhmää. Kaksi seitsemästä haastateltavasta oli sitä mieltä, että suomenkielistä päihdeapua ja psykiatrisia palveluja ei ole riittävästi. Myös kadulle joutuneista oltiin huolissaan, pitäisi olla vastaanottokoti, josta saada suojaa.

Kolme haastateltavaa oli sitä mieltä, että tämän hetkiset sosiaalityön resurssit eivät ole riittävät. Vastaukset jakautuivat tasaisesti, kuten kuviosta 6 selviää. Nähtiin, että ongelmia on aiempaa enemmän ja avun saannin pitäisi olla järjestelmällisempää. Yleinen mielipide näiden haastateltavien kesken kuitenkin oli, että tällä hetkellä tilanne on kohtalaisen hyvä. Kaksi haastateltavaa näki, että nykytilanteessa resurssit riittävät. Kaksi haastateltavaa totesi, että nykyisillä resursseilla pärjätään, mikäli sosiaalityöntekijän toimi jatkuu. Sosiaalityöntekijän ja vapaaehtoisten työtä korostettiin ja kiiteltiin.

Kuvio 6. Resurssien riittävyys

Tilanteen parantamiseksi haastateltavilla oli monenlaisia toiveita ja konkreettisia neuvoja. Ammatti-ihmisiä kaivattiin lisää, lisäksi jo olemassa oleva sosiaalityöntekijän virka nähtiin ehdottoman tarpeelliseksi säilyttää. Haastateltavat toivoivat, että Espanjaan muuttavia suomalaisia tulisi ohjeistaa jo ennen kotimaasta lähtöä. Ulkoasiainministeriön ja Sosiaali- ja terveysministeriön nettisivuille voisi laittaa informaatiota Aurinkorannikolla olevasta suomalaisten sosiaalisesta tilasta ja sosiaaliavusta. Näin ollen ihmisillä olisi jo lähtiessään tieto saatavalla olevasta avusta. Aurinkorannikolla pitkään asuneet asiantuntijat toivoivat suomalaisten ottavan esimerkkiä espanjalaisesta kulttuurista, jossa korostetaan perhekeskeisyyttä ja huolenpitoa muista lähimmäisistä. Jos perhe ja suku pitäisivät yhtä ja suomalaisyhteisössä huolehdittaisiin toisista, voimavaroja löytyisi läheltä. Yksinäisyys ja eristäytyneisyys voisivat tätä kautta vähetä.

”Jos sosiaalityöntekijän pesti lakkautetaan, niin jää henkilöiltä saamatta apua.”

”Ohjeistetaan Espanjaan muuttavia Suomessa jo todellisuudesta täällä. On ollut jotain puhettakin näistä.”

”Espanjalainen tapa, perhe ja suku hoitaa, siinä olisi suomalaisilla paljon opittavaa.”

6.3 Sosiaalipalveluja tuottavat tahot Aurinkorannikolla

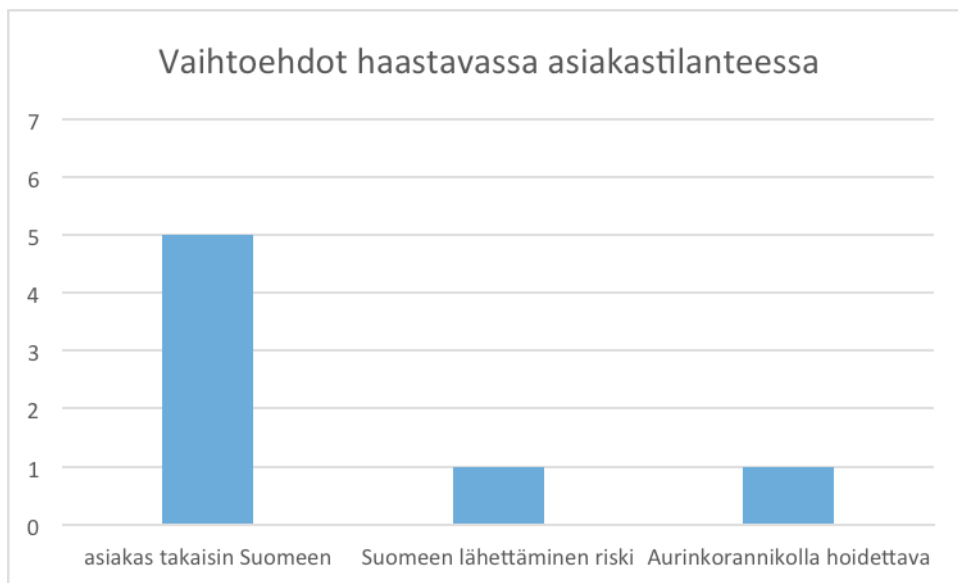
Haastateltavien mukaan Aurinkorannikon sosiaalisen hyvinvoinnin tukemisen nähtiin perustuvan lähinnä oma-aloitteisuuteen sekä vapaaehtoistoimintaan. Hyväkuntoisille eläkeläisille on paljon tekemistä. Koettiin, että jos on itse aktiivinen ja innokas tutustumaan suomalaisyhteisöön, pääsee helposti mukaan erilaisiin harrastuksiin. Myös perheitä tuetaan ja rannikolla on monenlaisia vertaistukiryhmiä, joista monet pyörivät vapaaehtoisvoimin. Sen sijaan nuorille toimintaa ei koettu olevan ja siitä oltiin huolissaan. Vastaajien yhteinen näkemys oli, että Aurinkorannikon sosiaaliset palvelut suomalaisten keskuudessa toimivat pääosin niin sanotun kolmannen sektorin varassa.

Haastateltavien mukaan tällä hetkellä Aurinkorannikolla ihmisten sosiaalisiin tarpeisiin vastaavat lähinnä seurakunta, Suomela-yhdistys, Sofia-opisto, vapaaehtoisverkostot sekä vertaisryhmät. Haastateltavat korostivat erityisesti aktiivisesti toimivaa suomalaista seurakuntaa. Koettiin, että oli tilanne mikä tahansa, kirkon puoleen voi aina kääntyä.

Haastatteluissa nousi esille, että kolmannen sektorin sosiaalipalveluita tuottavat tahot toimivat moitteetta. Kehitystoiveita tuli poliisiviranomaisyhteistyöhön ja ystävöimintaan. Nähtiin myös, että tällä hetkellä toimivia yhteisöjä ja verkostoja tulisi tukea nykyistä enemmän. Konkreettisenä toiveena nousi esiin saada informaatiopiste seurakunnan tai koulun yhteyteen, josta saisi tietoa Aurinkorannikolla olevasta sosiaalitoiminnasta. Tällöin tieto saavuttaisi mahdollisimman monen.

Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että Suomen valtion tulisi tukea suomalaisten sosiaalipalveluja Aurinkorannikolla. Jos suomalaisyhteisö nähtäisiin osana suomalaista yhteiskuntaa, ehkä vastinetta saataisiin paremmin. Suurin osa Aurinkorannikolla asuvista suomalaisista maksaa veronsa Suomeen. Myös kolmannen sektorin tukemista pääosin kannatettiin. Koettiin, että suurin osa sosiaalipalveluista toimii juuri kolmannen sektorin varassa. Sofia-opiston toiminta saa tukea opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

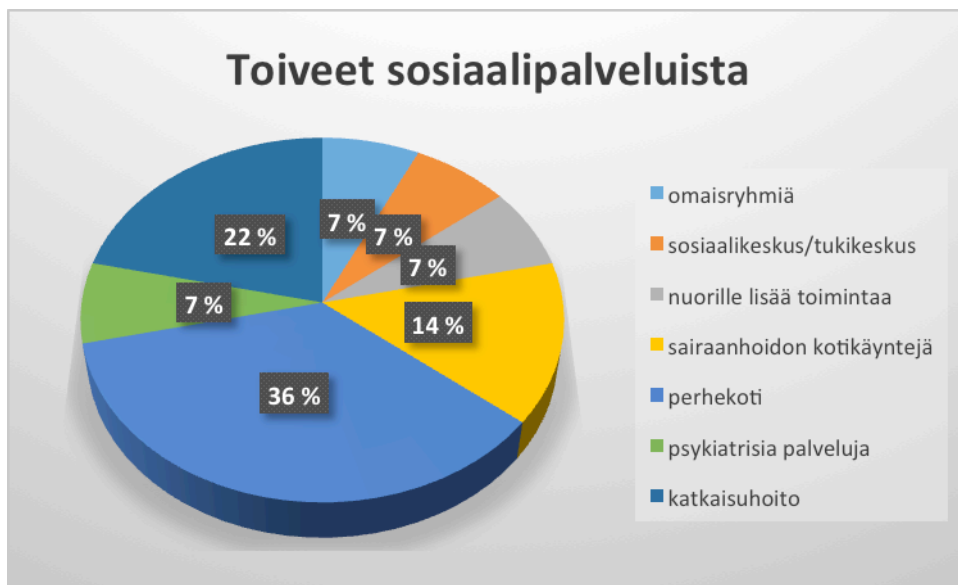
Haastateltavista viisi oli sitä mieltä, että mikäli ihmisten sosiaalisia ongelmia ei pystytä ratkaisemaan olemassa olevalla palvelujärjestelmällä, heidät pitäisi lähettää takaisin Suomeen. Tämä oli selkeä vastaajien enemmistön kanta, mikä selviää kuvioista 7. Ensin pitäisi kuitenkin aktiivisesti toimia avun saamiseksi paikan päällä Aurinkorannikolla. Yksi haastateltava epäili, että onko kaikilla olemassa Suomessa turvaverkkoa, joka auttaa avun saannissa. Yhden haastateltavan mukaan taas suomalaisyhteisössä tulee olla niin kattava palvelujärjestelmä, että ongelmatapaukset voidaan hoitaa siellä kokonaan.

Kuvio 7. Vaihtoehdot haastavassa asiakastilanteessa

6.4 Menetelmiä sosiaalipalveluiden parantamiseen

Haastateltavasta viisi kaipasi Aurinkorannikolle perhekotia, lähinnä lasten puolesta oltiin huolissaan. Vastaukset jakautuivat laajalle ja erilaisia palveluita haluttiin laajalti, näkyy kuvioista 8. Lastensuojeluilmoituksia tulee asiantuntijoiden mukaan jonkin verran ja kaikkiin tapauksiin on puututtu resurssien mukaan. Edellä mainituista viidestä haastateltavasta kaksi oli kovin skeptisiä perhekodin perustamisen suhteen. Koettiin, että nykyisillä resursseilla sellaista ei saada aikaan, hankkeen pelättiin myös kaatuvan lakipykäliin. Sosiaalipalveluiden tukikeskus oli yhden haastateltavan mukaan tarpeellinen, ja myös mahdollinen toteuttaa. Yksi haastateltava ei vastannut kysymykseen.

Kuvio 8. Toiveet sosiaalipalveluista

Haastateltavat kokivat yleisesti, että Suomessa tehdään hyvää työtä ja Suomen sosiaaliturva on äärettömän hyvä ja tasapuolinen kaikkia kohtaan. Tässä kohtaa haastatteluissa nousi jälleen esille kysymys, että tuleeko Suomen valtion järjestää joka maailman kolkkaan yhtä toimiva sosiaaliturvajärjestelmä kuin mitä Suomessa on. Toisaalta nähtiin, että jos mitään ei pyydä, mitään ei myös saa.

”Pitääkö täällä olla samat palvelut kuin Suomessa? Ei minun mielestäni.”

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksen keskeinen tavoite oli selvittää ja kartoittaa suomalaisten sosiaalipalveluiden tarvetta, Espanjan Aurinkorannikolla asiantuntijoiden näkökulmasta. Alkuperäiseen tutkimusongelmaan sisältyi myös Aurinkorannikon sosiaalipalveluiden saatavuuden kartoitus, mutta tehtävä osoittautui liian laajaksi. Tutkimuskysymyksinä oli; ovatko nykyiset sosiaalityön resurssit riittävät ja mikä on asiantuntijoiden näkemys sosiaalipalveluiden tarpeesta suomalaisille. Vastauksia haettiin myös siihen, miten sosiaalipalveluita tulisi järjestää Aurinkorannikolla asuvien suomalaisten tueksi.

Kaikki haastateltavat oli sitä mieltä, että sosiaalipalveluiden tarve suomalaisille on olemassa. Erityisesti kaivattiin perhekotia ja päihdehoitoa, lastensuojelukysymykset nousi vastauksista esiin myös usein. Vastauksista kävi selkeästi ilmi, että Suomen valtion tulisi tukea sosiaalityötä Aurinkorannikolla. Sitä perusteltiin mm. sillä, että täällä toimii Suomesta käsin palkattuna muitakin viranomaisia. Valtaosa haastateltavista oli sitä mieltä, että jos nykyisellä palvelujärjestelmällä ei voida auttaa, tulisi henkilö lähettää Suomeen avun saamiseksi. Tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset.

Tämän tutkimuksen mukaan Espanjan Aurinkorannikolla asuvien suomalaisten sosiaalipalvelujen tarve on ilmeinen. Tutkimuksessa ilmeni, että eniten oltiin huolissaan päihteiden käytöstä sekä syrjäytymisestä. Päihteiden käyttö riistäytyy helposti käsistä, kun elämästä puuttuu rutiinit ja esimerkiksi alkoholi on edullisempaa kuin kotimaassa. Syrjäytymisen taas nähtiin johtuvaan juuri päihteiden käytöstä, yksinäisyydestä sekä työttömyydestä. Vastauksissa mainittiin kielitaidon puute ja vaikea integroituminen espanjalaisuuteen.

Espanjan talouskriisiin koettiin vaikuttavan myös suomalaisiin muun muassa juuri työttömyytenä. Suomessa esiintyviin sosiaalsiin ongelmiin verrattuna Aurinkorannikolla ongelmat kärjistyvät helpommin, sillä ihmiset ovat kaukana kotoa. Läheisten ja tukiverkon puuttuminen voi pahentaa tilannetta, eikä osata yksin lähteä

apua hakemaan. Suomessa ongelmiin on helpompi saada apua ja tilanteet voivat tämän vuoksi ratketa nopeammin.

Tutkimuskysymykseen mitä tahot tuottavat sosiaalipalveluita tällä hetkellä saatiin vastaus, että sosiaalityön resurssit eivät ole täysin riittävät tällä hetkellä Aurinkorannikolla. Seurakunnassa tehtävää työtä ja merkitystä haastateltavat toivat useimmiten esiin. Sosiaalityöntekijän virka olisi haluttu säilyttää. Toisaalta yllättävän suuri osa vastaajista ilmaisi ratkaisuksi haastavassa tilanteessa olevan asiakkaan lähettämisen takaisin Suomeen. Tämän perusteella ammatillisia sosiaalipalveluita ei tarvitsisi suomalaisille järjestää Aurinkorannikolla.

Tutkimuskysymykseen siitä, mitä suomalaisia sosiaalipalveluita on käytettävissä, haastateltavat toivat esiin voimakkaasti kolmannen sektorin ja sen merkitystä sosiaalipalveluiden tuottajana korostettiin. Haastateltavat kaipasivat monenlaista sosiaalipalvelua Aurinkorannikolle. Eniten haluttiin kuitenkin päihdehoitoa ja perhekotia. Haastateltavat olivat yksimielisiä sen suhteen, että Suomen valtion tulisi rahoittaa sosiaalipalveluiden järjestämistä suomalaisille. Suurimmaksi sosiaalipalveluiden saamisen esteeksi koettiin rahoituksen puuttuminen.

Tämän tutkimuksen tuloksiin on vaikuttanut aika ja tutkimuksen aikana käyty mediakeskustelu aiheesta. Aikaisemmista tutkimuksista tämä tutkimus tuki mm. Elise Poikkeuksen tekemää tutkimusta suomalaisten integraatiosta, jossa myös mainittiin vanhusten kokema yksinäisyys ja vanhustenpalveluiden puutteellisuus.

Espanjan Aurinkorannikolla sosiaalialan opintoja tekevänä minua mietitytti tämä aihe ja se oli myös ajankohtainen Aurinkorannikon suomalaisen sosiaalityöntekijän projektin päätyttyä. Aloitin tekemään opinnäytetyötä tutkimusassistentti harjoitteluni jälkeen. Opinnäytetyön tekeminen oppimistapahtumana oli erittäin haastava ja opettava prosessi. Työn edetessä mielenkiinto aiheeseen kasvoi entisestään ja oma ajattelu laajeni katsomaan sosiaalityötä uudesta näkökulmasta. Teoreettinen viitekehys muodostui kahdesta pääkohdasta, EU- kansalaisuus ja sosiaalipalvelut hyvinvointiyhteiskunnassa. Alunperin aihe oli suomalaisten sosiaalipalveluiden tarve ja saatavuus, tätä aihetta kuitenkin jouduin rajaamaan.

Päädyin tulosten esittämisessä pääosin tekstuaaliseen muotoon. Tutkimuksessa saatiin vastauksia monimuotoisesti ja niiden kaikkien esittäminen graafisesti tai pylväsdiagrammeihin ei olisi ollut järkevää. Tutkimus käsitteli asiantuntijoiden näkemyksiä ja siitä syystä tuloksille saatiin enemmän syvyyttä esittämällä ne pääosin tekstuaalisesti. Kun tutkimuksen kohteena on ollut ihmisiä ja heidän mielipiteitään moninaisesta ja laajasta aiheesta, olisi ollut liian kapea-alaista esittää tuloksia pääosin graafisesti. Tekstin avulla lukija saa paremman käsityksen siitä mitkä ovat tämän tutkimuksen tulokset.

Opinnäytetyö prosessin aikana kävin läpi omia asenteita ja ajatuksia pohjoismaiden mallin sosiaalityötä kohtaan. Usein tuli mieleen, että yhteisöllisyys olisi parasta lääkettä Suomessakin sosiaalisiin ongelmiin. Espanjassa asuvien suomalaisten sosiaalisten ongelmien kehittymistä käsitykseni mukaan estää yhteisöllisyys, joka on voimakasta espanjansuomalaisten yhteisössä. Yhteisöllisyyden kehittymiseen vaikuttavien tekijöiden tutkiminen olisi mielenkiintoista jatkossa. Vapaaehtoistyö ja yhdistykset muodostavat ison osan espanjansuomalaisten arkea ja selviytymistä kotimaan ulkopuolella. Mielenkiintoista olisikin tutkia, mikä vaikutus yhteiskunnan turvarakenteiden puuttuessa on ihmisten keskinäiseen apuun ja yhteisöllisyyteen.

Teemahaastattelun valitseminen tiedonkeruu menetelmäksi oli mielestäni onnistunut ratkaisu. Puolistrukturoitu haastattelu, eli teemahaastattelu oli tutkimukseen sopiva menetelmä, koska sen avulla pystyttiin rajaamaan aihe, mutta antamaan haastateltavalle tilaa ja aikaa pohtia kohtaamiaan tilanteita, sekä myös omia asenteitaan Aurinkorannikolla tehtävää sosiaalityötä kohtaan. Teemahaastatteluja täydennettiin lisäkontakteilla haastateltaviin. Lisäkontakteilla tarkoitetaan esimerkiksi haastateltavan tapaamisia, puhelinkeskusteluja ja sähköisesti käytyjä keskusteluja. Lisäkontaktien avulla pystytään tekemään tarkennuksia ja saadaan tarkempi ymmärrys haastateltavien kokemuksista ja näkökulmista.

Haastateltavien valinnassa olisi voinut käyttää ulkopuolista arvioitsijaa. Teemahaastattelussa oli toisiaan toistavia kysymyksiä ja tämä näkyi haastateltavien "väsymisenä" haastattelu tilanteen loppupuolella. Jos toistaisin tutkimuksen nyt uu-

delleen, niin kiinnittäisin enemmän huomiota teemahaastattelun rakenteeseen. Uskoisin jos tämä tutkimus toistettaisiin nyt, niin odotettavissa olisi samansuuntaisia tuloksia. On kuitenkin hyvä muistaa, että nämä tutkimustulokset ovat sidoksissa aikaan. Uskon, että tästä tutkimuksesta voi olla hyötyä Aurinkorannikon eri tahoille ja palveluiden järjestäjille tulevaisuuden suunnittelussa ja päätösten teossa.

Oma kantani suomalaisiin sosiaalipalveluihin säilyi objektiivisena ja analyttisena, en vielä kukaan tiedä olisiko se ainoastaan hyvä asia jos suomalaisia sosiaalipalveluita järjestettäisiin täällä asuville. Nykyinen tilanne sosiaalipalveluiden suhteen suomalaisille on se, että ne järjestetään vapaaehtoisvoimin pääsääntöisesti. Onko niin, että jos yhteiskunnan viralliset rakenteet eivät ole apua tarjoamassa, ihmisten keskinäinen apu lisääntyy? Tämä on voisi olla seuraavan opinnäytetyön aihe täältä Aurinkorannikolta.

LÄHTEET

L 17.1.1986/41. Sosiaalihuoltolaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 9.11.2012. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860041>

Espanjan tilastokeskus, 2013. Hotelliin kirjautuneet Malagan provinssissa. Viitattu 23.4.2013. www.ine.es.

Euroopan komissio, 2012. Sosiaaliturvaoikeudet Espanjassa. 4-6. Viitattu 28.4.2013.
http://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Spain_fi.pdf

Forssén, K., Hämäläinen, J., Juhila, K., Kuronen, M., Laitinen, M. & Rauhala, P-L. 2013. Sosiaalityön valtakunnallinen tutkimusohjelma. Viitattu 27.4.2013. http://www.sosnet.fi/Tutkimus/Sosiaalityon_tutkimusohjelma.iw3

Hallitusohjelma 2011. Sosiaalipolitiikka. Helsinki. Valtioneuvosto. Viitattu 29.4.2013 <http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/fi.pdf>

Hakala, T. 2006. Sosiaaliturvajärjestelmien konvergenssi Euroopan unionissa, Sveitsissä, Islannissa ja Norjassa 1990-luvulla - Universaalien asumisperusteisen sosiaaliturvan tulevaisuus Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. Topsos – Sosiaalivakuutuksen ammatillinen lisensiaattitutkimus. Sosiaalipolitiikan laitos. Turun yliopisto.

Hannuksela, O. 2013. Vuosi vierähti - kuulutko Kelan tukien piiriin? Artikkelinä Fuengirola.fi lehdessä, 17/2013.

Helppikangas, P. & Hiltunen, S. 1992. Aurinkorannikon suomalaiset. Yhteiskuntapolitiikan työpapereita. Jyväskylän yliopisto.

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Graduryhmä. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 30.3.2014.
http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Julkiset hyvinvointipalvelut: Palvelujen ja työelämän laatu. Julkisten hyvinvointipalveluiden tutkijaryhmä. Dublin. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö. Viitattu 28.4.2013.
<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2001/01/fi/1/ef0101fi.pdf>

Karisto, A. 2008. Satumaa. Suomalaiseläkeläiset Espanjan Aurinkorannikolla. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki. Hakapaino Oy.

Karjalainen, P. 2005. Sosiaalityö hyvinvointipolitiikan välineenä 2015- toimenpideohjelma. 3-88. Toim. Sarvimäki, P. Helsinki. Yliopistopaino.

Kattelus, M. Saari, J. Kari, M. 2013. Uusi sosiaalinen Eurooppa. Euroopan unionin sosiaali- ja terveystalitiikka. Ulkoasiainministeriö. Jyväskylä. Kopijyvä Oy.

Kautto, M. 1995. Eurooppalainen hyvinvointikunta? Osa 2. Sosiaali- ja terveyspalvelut Tanskassa ja Espanjassa. 1. p. Helsinki. Kuntatalon painatuskeskus.

Klemi, M. Pala Suomea Espanjassa. Aurinkorannikon ev-lut. seurakunta 15 vuotias ja Suomalainen yhdistys 10-vuotias.

Kyntäjä, E. 1996. Maahanmuuttajien sosiaalinen asema kahdeksassa Euroopan maassa. Siirtolaisuusinstituutti. Typopress OY.

Mäkeläinen, H. 2011. Suomalaisten kirkollinen osallistuminen Espanjassa. kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 23. Tampere. Kirkon tutkimuskeskus. Viitattu 24.4.2013. [http://apostoli6.evl.fi/julkaisut.nsf/0/687D15A3DA801552C225782A00286888/\\$file/www23.pdf](http://apostoli6.evl.fi/julkaisut.nsf/0/687D15A3DA801552C225782A00286888/$file/www23.pdf)

Nadal, E. Caparrós, M. Saastamoinen, J. 2001. The needs and psychosocial problems of the finnish population in Torrevieja (Alicante) - Proposals for Social work, Teoksessa social work and civil society from an international perspective, 145-152. Toim. Helppikangas, P. Rovaniemi. Lapin yliopistopaino.

Venejärvi, Anna. 2012. Näkymättömien suomalaisten tukena. Artikkelit Olé-lehdessä. 2/2012.

Peltola, O. 1997. Aurinkorannikon suomalaiset. Dios le Guarde. Asociacion Finlandesa Costa del Sol 20- vuotta. Risto Autio, 309-312. Liite 4.

Peltoniemi, T. 2013. Asunnottomia suomalaisia Aurinkorannikolla. Iltalehden blogikirjoitus. Viitattu 30.4.2013. <http://blogit.iltalehti.fi/teuvo-peltoniemi/2013/04/05/asunnottomia-suomalaisia-aurinkorannikolla/>

Rahkola, J. 2009. Hyvinvointipalvelujen uudistaminen - periaatteet ja kansainväliset kokemukset. Kss working papers 1. Viitattu 26.4.2013. <http://sorsafoundation.fi/files/2012/07/KSS-Rahkola-palveluiden-uudistaminen.pdf>

Saaranen-Kauppinen A, Puusniekka A, 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 30.3.2014. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Savikuja, J. 2005. Johdatus yhteiskuntapolitiikkaan. 3. uudistettu painos. Joensuu 2005. Joensuun yliopistopaino.

Seitamaa-Hakkarainen, 2014. Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. Viitattu 8.4.2014. http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi

Suomi-Espanja seura, 2014. Suomalaisen sosiaaliturva Espanjassa. Viitattu 7.4.2014. <http://www.suomiespanjaseura.fi/fi/sosiaaliturva.php>

Söderling, I. 2011. On sitä liikuttu ennenkin - siirtolaisuuden lyhyt historia. Meno paluu eurooppaan, maahanmuutto ja siirtolaisuus eilen tänään- ja huomenna. Eurooppalaisen Suomen raportti nro 7 (1/2011). 6-12.

Tanner, A. 2005. Suomen maahan- ja maasta- muutto murroksessa miten on tultu tähän päivään, ja mitkä ovat eväät huomiseksi? Siirtolaisuus - Migration. 4. 12-18.

Tilastokeskus, 2013. Maahan- ja maastamuuttaneet lähtö- ja määrämaan, iän ja sukupuolen mukaan 1987 - 2012. 2013. Katsaus tilastokeskuksen sivuilla. Viitattu 30.4.2013.

http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=050_muutl_tau_105_fi&path=../database/StatFin/vrm/muutl/&lang=3&multilang=fi

Tilastokeskus, 2014. Tietoteoreettiset lähtökohdat, laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. Verkko-opas. Viitattu 5.4.2014.

<http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/01/07/>

Trochim, William M. 2006. Qualitative Measures. The research methods knowledge base, 2nd edition. Viitattu 29.3.2014.

<http://www.socialresearchmethods.net/kb/qual.php>

Trochim, William M. 2006. Research methods knowledge base, 2nd edition. Theory of reliability. Viitattu 29.3.2014.

<http://www.socialresearchmethods.net/kb/reliabl.php>

Työministeriö, 2013. Julkaisu. Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma. Viitattu 5.5.2013.

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/10_muut/ulkosuomalaisohjelma2006.pdf

Venejärvi, A. 2012. Artikkelin Olé- lehdessä 2/2012.

Valve, A. 2012. Pakkasen pakolaiset. Tarinoita Aurinkorannikolta.

TEEMAHAASTATTELU (PUOLISTRUKTUROITU)

1. Mitkä ovat suomalaisten sosiaalipalveluiden tarpeet?

- Onko Aurinkorannikolla nähtävissä jokin erityinen ryhmä, joka tarvitsisi sosiaalipalveluita?
- Onko Aurinkorannikon suomalaisten sosiaalisessa tilanteessa tapahtunut muutoksia viime vuosina? Jos on, minkälaisia?
- Mikä on mielipiteenne tämän hetkisistä sosiaalisista ongelmista Aurinkorannikolla?
- Eroavatko sosiaaliset ongelmat Suomessa esiintyvistä sosiaalisista ongelmista, jos niin miten?
- Kuinka suomalaisten sosiaaliset ongelmat näkyvät Aurinkorannikolla tänä päivänä?
- Minkälaista syrjäytyneisyyttä suomalaisilla on nähtävissä? (työttömyys, yksinäisyys, alkoholismi)
- Voitteko kuvailla haasteellisimman asiakkaanne tai asiakastilanteen?
- Minkälaista sosiaalipalvelun tarvetta asiakkaanne itse ovat nostaneet esiin?
- Minkälaista ammatillista apua täällä tarvitaan eniten?

2. Mitä suomalaisia sosiaalipalveluja on käytettävissä?

- Mitkä ovat suurimmat sosiaalipalvelun saamisen esteet?
- Miten hyvin akuutteihin asiakastilanteisiin voidaan reagoida?
- Kuinka sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen toteutuu?
- Miten yhteistyö toimii eri sektorien ja avun antajien välillä?
- Kuka jää ilman apua?
- Mitä apua ei ole saatavilla?
- Voidaanko sosiaalipalveluiden tarpeeseen vastata nykyisillä resursseilla?
- Miten tilannetta voisi parantaa?

3. Mitkä tahot tuottavat sosiaalipalveluja suomalaisille?

- Pystytäänkö nykyisillä resursseilla vastaamaan sosiaalipalveluiden tarpeeseen?
- Mitkä toimijat antavat apua ihmisten sosiaalsiin ongelmiin Aurinkorannikolla?
- Miten nykyisten toimijoiden antamaa apua voitaisiin kehittää?
- Tulisiko Suomen valtion kustantaa sosiaalipalveluita Espanjan Aurinkorannikon suomalaisille?

- Pitäisikö nykyisiä sosiaalipalveluiden antajia kolmannella sektorilla tukea taloudellisesti valtion osalta?
- Pitäisikö sosiaalisten ongelmien ilmaannuttua ihmisten muuttaa takaisin suomeen apua saamaan? Jos ei niin mikä taho voisi ottaa päävastuun näistä sosiaalisista ongelmista?

4. Miten sosiaalipalveluita tulisi mielestänne järjestää?

- Riittääkö yksittäinen työntekijä nykyiseen tarpeeseen?
- Miten sosiaalityössä asiakkaan osallisuus voitaisiin ottaa parhaiten huomioon?
- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ohjaa Suomen sosiaalipolitiikkaa, onko mielestäsi nykyinen politiikka toimivaa ja tasapuolista? Jos ei, niin miten sitä voisi parantaa?
- Suomessa sosiaalihuoltolaki on tällä hetkellä uudistuksen alla. Koko laki on menossa remonttiin. Uudistuksessa on tarkoitus ottaa enemmän huomioon ennaltaehkäisevää työtä ja huomioida väestön ikääntyminen. Tärkeää uudistuksessa on myös tarvelähtöisyys, kunnan tulee järjestää entistä paremmin palvelut tarpeita vastaaviksi. Olisiko mielestäsi tarvelähtöistä järjestää sosiaalipalveluita suomalaisille aurinkorannikolla, vai tulisiko avun tarpeessa olevat lähettää Suomeen apua hakemaan?
- Tehdäänkö aurinkorannikolla lastensuojelutarpeen selvityksiä riittävästi?
- Sosiaalihuoltolaki 710/1982. pitää sisällään sen, että sosiaalihuollon toimintoja varten on oltava kunnolliset tilat, esimerkiksi sosiaalikeskus. Voisiko sosiaalikeskus olla tarpeellinen Aurinkorannikolla?